

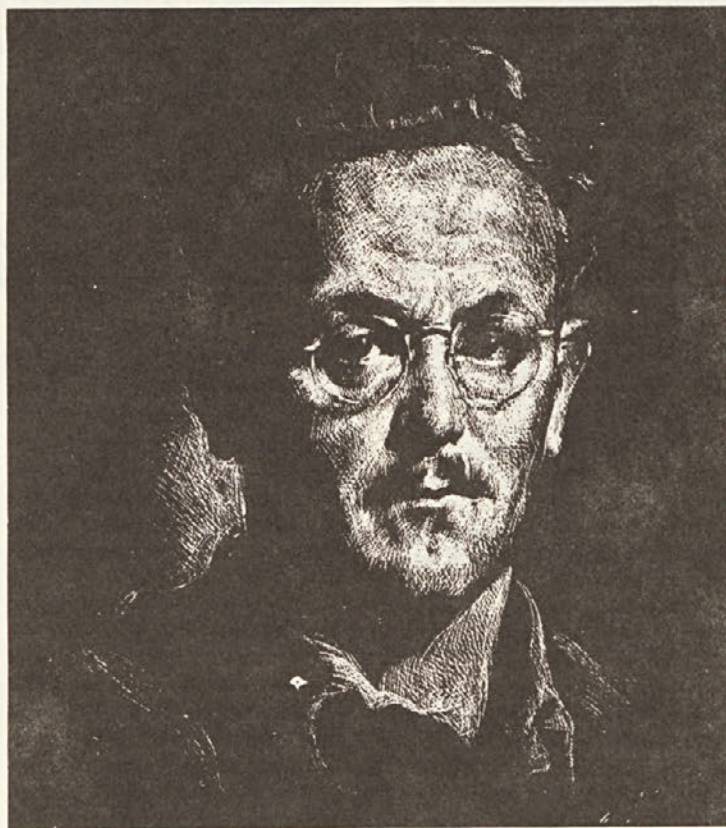
Stekla je razprava o zaključnem računu

V široko zastavljeno družbeno akcijo, ki naj zagotovi slehernemu delavcu, da bo temeljito seznanjen z rezultati dela in mu obenem omogočila neposredno odločanje o razporejanju ustvarjenega dohodka, smo se vključili tudi v naši delovni organizaciji. V ta namen so priprave za organizacijo razprav o zaključnem računu za leto 1978 stekle takoj prve dni po novem letu. Sestali so se predstavniki delavskih svetov vseh naših TOZD, TOK in DSSS in se dogovorili o koordinirani akciji. Sledil je poseben sestanek strokovnega sveta in nato še sestanek predsednikov samoupravnih delavskih kontrol. Vsi ti sestanki so imeli namen, da se akcija razprav spelje tako, kot je to zapisano v zakonu o združenem delu.

Rezultati vseh priprav so se že pokazali, saj so do konca januarja vsi vodje TOZD in TOK ter služb pripravili izčrpna poročila o poslovanju v preteklem letu. V njih so zajeti kazalci o fizičnem obsegu proizvodnje, o finančni realizaciji prodaje gozdnih sortimentov, o stroških pri posameznih fazah proizvodnje, o izvozu, o izostankih z dela in o številnih drugih problemih, ki so se pojavljali v proizvodnem procesu. V analizah je povsod nakazana tudi rešitev določene problematike, kar zlasti velja za ukrepe pri povečanju storilnosti in uvajanju nove tehnologije dela.

V februarju bodo vsi delavci seznanjeni s poslovanjem v

(Nadaljevanje na 5. str.)

Božidar Jakac: EDVARD KARDELJ
(visoka jedkanica, 1944)

Slava in hvala tovarišu Edvardu Kardelju

„Sreče človeku ne more dati niti država niti sistem niti politična partija. Srečo si človek lahko ustvari samo sam. Avantgardne sile socializma in socialistična družba lahko potemtakem lahko en sam cilj — da glede na možnosti danega zgodovinskega trenutka ustvarjajo razmere, v katerih bo človek kar najbolj svoboden pri takšnem osebnem izražanju in ustvarjanju, da bo lahko — na podlagi družbene lastnine proizvodnih sredstev — svobodno delal in ustvarjal za svojo srečo. To je samoupravljanje.“

Človeka, ki je zapisal te plemenite misli, ni več med nami. Tiho, do zadnjega trenutka snujoč, se je sredi dela poslovil od nas tovariš Edvard Kardelj, eden najuglednejših in najzaslužnejših borcev za srečo delovnih ljudi. Šele smrt mu je vzela iz rok neutrudno ustvarjalno pero, s katerim je kot genialni mislec in vodilni teoretik marksistične misli in socialističnega samoupravljanja dal svoj zgodovinski pomemben temeljni delež naši stvarnosti. Pol stoletja je posvetil našemu revolucionarnemu gibanju in

mu dal vse svoje nenadomestljive sposobnosti, nezlomljivo voljo komunista—borca, ki ni poznal ne umika ne oddiha.

Tovariš Tito, s katerim je Edvard Kardelj sodeloval štiri desetletja na težavnem in častnem revolucionarnem potu, je v izjavi o smrti svojega najzvestjšega in najbližjega soborca med drugim zapisal, da je bogato revolucionarno delo tovariša Kardelja globoko vsajeno v našo družbeno bitnost, v temelje naše skupnosti in zato je tudi trajno. Njegov svetli lik bo še

generacijam navdih in zgled doslednega komunista, neutrudnega revolucionarja in čudovitega človeka.

Tovariša Edvarda Kardelja—Krištofa, narodnega heroja in velikega Slovenca, ni več med nami. Nenadomestljiva praznina ostaja za njim in šele zdaj občutimo, kako enkrat in edinstven je bil kot politik, mislec, strateg, junak revolucije in hkrati tako neskončno preprost in enostaven ter drag kot človek. V teh težkih dneh naj nas hrabri njegov svetel življenjski lik in vodi njegova neutrudna delovna ustvarjalnost. Sledimo mu in uresničujemo njegovo oporoko:

srečo si lahko ustvari človek samo sam, svoboden v svobodni družbi, s samoupravljanjem, z demokracijo in zvestobo revoluciji, neuvrščenosti in neomajni pripadnosti boju za mir na svetu.

Poročilo splošne službe

Delavski svet je imel lani 3 seje, na katerih je sklepal o razdelitvi združenih sredstev za investicije in potrdil finančni načrt za leto 1978, sprejel je program dela delavskega sveta, odobril je izplačilo nagrade ing. Jožetu Kuretu za predložene tehnične izboljšave in koristne predloge, razpravljal je o usmerjenem izobraževanju, o zemljiškopravnih zadevah, sprejel je pravilnik o varstvenih ukrepih pri ravnanju z razstrelilnimi sredstvi in razstreljevanju, pravilnik o knjigovodstvu, pravilnik o zavarovanju plačil, sprejel je izhodišča za izdelavo razvida del. Nadalje je sprejel osnutke naslednjih samoupravnih sporazumov: o osnovah plana in srednjeročnega plana, o združevanju sredstev za stanovanjsko izgradnjo in izobraževanje ter spremembe sporazuma o ugotavljanju in razporejanju prihodka in dohodka. Razpravljal je o združitvi avtoparka in zadevo odložil na prihodnji čas, razpravljal je o organizaciji AOP službe, sklepal o najetju posojila, potrdil je periodični obračun in sprejel predlog rebalansa plana za leto 1978.

Odbor za stanovanjska razmerja je imel v letu 1978 4 seje,

na katerih je sprejel sklep o vezavi sredstev pri banki, odobril je posojilo delavcem za gradnjo stanovanj in sredstev za nakup družbenih stanovanj, razpisal je stanovanjsko posojilo, razpravljal je tudi o prioritetni listi za delitev solidarnostnih stanovanj stanovanjske skupnosti Novo mesto.

Odbor za izobraževanje in štipendiranje je imel 3 seje, na katerih je sklepal o povečanju štipendij, o razpisu in dodeljevanju štipendij, šolnin ter povračil stroškov šolanja.

V letu 1978 smo delavci gozdnega gospodarstva trikrat na referendumu potrjevali samoupravne akte:

9. marca smo sprejeli pravilnik o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebe dohodka in skupno porabo, predlog samoupravnega sporazuma Avtonabave Ljubljana in plan investicij za leto 1978;

19. maja smo sprejeli letni plan;

9. novembra smo sprejemali samoupravni sporazum o osnovah planov, o srednjeročnem načrtu za leto 1976-1980, o združevanju sredstev za stano-

vanjsko izgradnjo in za izobraževanje, o razporejanju celotnega prihodka ter o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih.

Gozdno gospodarstvo (TOZD, TOK) ima sklenjene samoupravne sporazume o skupnih osnovah in merilih za

urejanje medsebojnih razmerij pri ustvarjanju skupnega prihodka s tovarno celuloze Krško, Slovenijalesom-trgovino, Jadranom iz Sežane in z lesnopredelovalno industrijo.

Številčno stanje zaposlenih delavcev po TOZD in TOK:

Številčno stanje zaposlenih delavcev po TOZD in TOK

TOZD	leto 1977	plan za 1978	realizacija za 1978
TOZD Novo mesto	113	117	113
Straža	106	112	101
Podturn	107	116	108
Črmošnjice	79	88	85
Črnomelj	92	113	99
TOK Novo mesto	30	33	37
Črnomelj	24	27	25
Trebnje	26	24	26
TOZD Gradnje	32	37	37
skupne službe	50	54	54
	659	721	685

Fluktuacija delavcev po TOZD

TOZD	prišli v letu 1978 od drugod	iz drugih TOZD gg	odšli v letu 1978 drugam	v druge TOZD gg
Novo mesto	2		2	
Straža	6	6	4	11
Podturn	2		5	
Črmošnjice	8	5	6	
Črnomelj	14		8	
TOK Novo mesto	4	1	2	
Črnomelj	3		3	
Trebnje	2		2	
TOZD Gradnje	13		3	
Skup. službe	3	2	3	1
	57	14	38	12

Zaposleni iz drugih republik

	leto 1977	leto 1978	zaposl. žensk
TOZD Novo mesto	-	-	12
Straža	9	2	4
Podturn	30	29	16
Črmošnjice	29	28	15
Črnomelj	29	35	7
TOK Novo mesto	2	2	3
Črnomelj	-	-	2
Trebnje	-	-	2
TOZD Gradnje	-	-	1
skupne službe	-	-	29
	99	96	91

Odsotnost z dela zaradi bolezni in nesreč žal narašča

Kljub prizadevanjem, da bi bila odsotnost z dela zaradi bolezni in nesreč manjša, nam vsi pokazatelji kažejo, da celo narašča:

leto:	poškodbe pri delu:	poškodbe izven dela:
1977	85 del. 1424 ur	112 del. 1410 ur
1978	85 " 1900 ur	118 " 1862 ur

Najpogostnejši vzroki odsotnosti z dela so bolezni dihal, kosti in prebavil:

	1977	1978
Akutne infekcije	139 del. болоvalo 902 ur	184 del. bol. 1252 ur
bolezni kosti in skl.	54 " 665 "	71 " " 1176 "
revmatizem	71 " 658 "	63 " " 766 "
bolezni živcev	30 " 475 "	32 " " 679 "
bolez. želod. in dvanaj.	43 " 370 "	55 " " 558 "
pljučnica	25 " 242 "	20 " " 204 "
duševne motnje	23 " 194 "	28 " " 219 "

Za gradnjo in obnovo stanovanjskih hiš smo lani razdelili 1,640.000 dinarjev

Za gradnjo ali dograditev stanovanjskih hiš so bila lani razdeljena naslednja sredstva:

TOZD	Novogradnje	adaptacije	skupaj
Novo mesto	315.000,00	70.000,00	385.000,00
Straža	235.000,00	-	235.000,00
Podturn	95.000,00	40.000,00	135.000,00
Črmošnjice	40.000,00	115.000,00	155.000,00
Črnomelj	220.000,00	160.000,00	380.000,00
Gradnje	60.000,00	15.000,00	75.000,00
TOK Novo mesto	40.000,00	-	40.000,00
Črnomelj	15.000,00	35.000,00	50.000,00
Trebnje	35.000,00	-	35.000,00
DSSS	150.000,00	-	150.000,00
Skupaj:	1.205.000,00	435.000,00	1.640.000,00

O rekreaciji delavcev so bili podatki že objavljeni.

Peter Geršič

VOZD, TOK	Leto	Povpr. štev. zaposlenih			Nezg. na del		Nezg. na p.		Skupaj		IZGUBLJENI DNEVI			RESNOST (št. dni na primer)
		Redni	Dninar.	Skupaj	Štev.	%	Štev.	%	Štev.	%	do 30 dni	nad 30 dni	Skupaj dni	
TOZD "Gozdarstvo" NOVO MESTO	1977	111	8	119	18	15,13	1	0,84	19	15,97	194	17	211	11,1
	1978	112	10	122	21	17,21	1	0,82	22	18,03			576	26,2
TOZD "Gozdarstvo" STRAŽA	1977	110	2	112	22	19,64	2	1,79	24	21,43	304	136	440	18,3
	1978	107	4	111	18	16,21	-	-	18	16,21			504	28,0
TOZD "Gozdarstvo" PODTURN	1977	108	4	112	12	10,71	-	-	12	10,71	217	262	479	39,9
	1978	112	3	115	15	13,04	-	-	15	13,04			335	22,3
TOZD "Gozdarstvo" ČRMOŠNJICE	1977	79	1	80	9	11,25	1	1,25	10	12,50	205	193	398	39,8
	1978	84	1	85	11	12,94	2	2,35	13	15,29			374	28,8
TOZD "Gozdarstvo" ČRNOMELJ	1977	100	6	106	18	16,98	1	0,94	19	17,92	313	148	461	24,3
	1978	97	9	106	14	13,21	-	-	14	13,21			108	7,7
TOZD "GRADNJE"	1977	30	1	31	5	16,13	-	-	5	16,13	74	12	86	17,2
	1978	34	3	37	1	2,70	1	2,70	2	5,40			14	7,0
TOK "Gozdarstvo" NOVO MESTO	1977	30	9	39	4	10,26	-	-	4	10,26	55	-	55	13,7
	1978	35	16	51	1	1,96	-	-	1	1,96			23	23,0
TOK "Gozdarstvo" ČRNOMELJ	1977	16	5	21	1	4,76	-	-	1	4,76	26	-	26	26,0
	1978	23	7	30	1	3,33	-	-	1	3,33			18	18,0
TOK "Gozdarstvo" TREBNJE	1977	22	7	29	-	-	1	3,45	1	3,45	36	142	178	178,0
	1978	26	6	32	3	9,38	-	-	3	9,38			57	19,0
DSSS	1977	53	1	54	1	1,85	-	-	1	1,85	26	13	39	39,0
	1978	52	1	53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKUPAJ GG:	1977	699	44	703	90	12,80	6	0,85	96	13,66	1450	923	2373	24,7
	1978	682	60	742	85	11,45	4	0,54	89	11,99			2009	22,6

Poročilo službe o varstvu pri delu

V dneih od 6. do 8. junija je opravil redni pregled stanja varstva pri delu pri naši delovni organizaciji republiški inšpektor dela ing. Ivan Rozman. Obiskali smo tesalnico v Straži, spravilo lesa v revirju Soteska - Oražem, sečišče na Pogorelcu (odd. 107), sečišče v revirju Rog - Cink (odd. 24) ter delavski dom Črmošnjice. Opaženo je bilo, da nekateri delavci na sečnji in spravilu lesa ne uporabljajo vseh osebnih varstvenih sredstev, da prenosniki moči na nekaterih traktorjih še vedno niso zavaro- vani z varnostnimi oklepi ali pa so le-ti odstranjeni, da obstoja- jo nekatere pomanjkljivosti v novi tesalnici lesa ter da TOZD in TOK še nimajo pooblašene in usposobljene osebe za var- stvo pri delu. Inšpektor je terjal odpravo pomanjkljivosti, kar je bilo opravljeno. TOZD in TOK so bili še s posebnim dopisom

službe varstva pri delu opozor-jeni na pomanjkljivosti z napol-tilom, da o tem razpravljajo tudi njihovi delavski sveti, samoupravne delavske kontrole ter OOS.

23. 6. je republiški rudarski inšpektor obiskal TOZD Grad- nje, kjer si je ogledal obstoječe kamnolone. V zapisniku je podal zahteve po odpravi števil- nih pomanjkljivosti, ki se nana- šajo na izkoriščanje kamnolo- mov (pomanjkljiva tehnična do- kumentacija ali pa je ni; ni dovoljen za izkoriščanje; ne- pravilni načini izkoriščanja kamnolomov; ni uvedena knjiga rudarskega nadzora; kontejner za razstrelivo ni uzemljen; mi- nerji niso usposobljeni za mini- ranja v rudarstvu). Terjal je, da se te pomanjkljivosti med letom odpravijo. V kamnolomu Sote- ska je ugotovil nekatere nepra-

vilnosti, na katere je že dalj časa opozarjala tudi služba varstva pri delu DO (ustrezno urejanje kaskad, predhodno od- stranjevanje neuporabnega sloja in drevja na robovih, ozemljeva- nje kontejnerjev za razstrelivo ipd.) in o tem dala v uporabo ustrezna navodila.

BOGOMIR ŠPILETIČ, varn.ing.

Poročilo o gojenju in varstvu gozdov

Primerjava uresničevanja go-jenja in varstva gozdov s pla- nom:

A) Vsi gozdovi skupaj (druž- benih in zasebni)

(Tabela 3)

Kot poseben uspeh lahko smatramo, da je bil plan gozd- nogojitvenih del v zasebnem sektorju dosežen skoro 100 %, čeprav je ob začetku leta kazalo, da to ne bo mogoče zaradi pomanjkanja denarja. Za- radi večjega odkupa lesa, zaradi ugodnejše prodaje, ob primerni organizaciji ter s sodelovanjem kmetov lastnikov gozdov pa so bile naloge za dovoljivo opravljene. Tudi v družbenem sektorju so bila skoraj vsa najpomemb- nejša dela opravljena 100 in več odstotno.

Od drugih (samo) pomemb- nejših dogodkov v zvezi z gojenjem in varstvom gozdov je potrebno omeniti ukrepe za preventivno varstvo gozdov

Poročilo službe za urejanje in načrtovanje

Služba za urejanje in načrt- vanje je v letu 1978 delala v skladu s srednjeročnim progra- mom urejanja gozdov za raz- dobje 1971-1980. Z letom 1978 smo opravili revizijo nač- rtov gozdnogospodarskih enot: Mima gora in Šentjernej, katerih veljavnost se je v tem letu iztekla. Opravljena so bila vsa pripravljala kabinetna in terenska dela, nakar smo začeli zbirati terenske dendrometrijs- ke podatke.

V gozdnogospodarski enoti Mima gora (3.497 ha) je bilo: 1.120 (32 %) ha popolne premerbe,

230 (7 %) ha okularne ocene, 2.147 (61 %) ha statistične metode.

V enoti Mima gora je 92 % družbenih gozdov in le 8 % zasebnih gozdov.

V gozdnogospodarski enoti Šentjernej (3.030 ha) je bilo: 561 (19 %) ha popolne premerbe,

1.241 (41 %) ha statistične metode,

1.228 (40 %) ha okularne ocene.

TONE HOČEVAR, dipl. ing.

Prehrana delavcev - organizacija prehrane v letu 1978

	celodnevna malica prehrana		v drugih menzah	prejema bone zaradi: diete - nem.org.pr.	
	in lastni menzi				
TOZD Novo mesto	-	28	-	-	85
Straža	-	-	80	6	15
Podturn	14	77	-	13	4
Črmošnjice	29	48	-	4	4
Črnomelj	34	32	2	3	28
TOK Novo mesto	-	-	5	-	32
Črnomelj	-	-	2	-	23
Trebnje	-	-	2	-	24
TOZD Gradnje	13	9	-	-	15
skupne službe	-	53	-	1	-
	90	247	91	27	229

FRANČ MARKOVIČ,

(Nadaljevanje s 3. str.)

normah pri gojenju in varstvu gozdov, prav tako z delom v pisarni in na terenu.

K popisu o najdebelejših drevesih v družbenih gozdovih smo dodali še popis bodike (*Ilex aquifolium*) ter tise v naravnem okoli (Taxus baccata).

Razen že omenjenih zdravstvenih pregledov so bile tudi pedološko analizirane drevesnice. Na podlagi teh pregledov je podan predlog za gnojenje z mineralnimi gnojili. Gotove so tudi prve pedološke analize o spremembah v tleh pod intenzivnimi nasadi iglavcev.

Leta 1978 smo v drevesnici Zadobrova pri Ljubljani od Inštituta za gozdarsko in lesno gospodarstvo dobili 800 sadik izbranih sort orehov in jih porazdelili preko TOZD in TOK po vsem našem območju.

Vodja sl. za goj. gozdov:
JANÉZ PENCA, dipl. ing.

Vrsta dela	plan ha, ur, m ³	Izvršitev ha, ur, m ³	%	Cena po enoti
Pripr. tal za nar. nasem.	10,70	2,00	19	3398
Pripr. tal za osn. pogozd.	88,20	130,58	148	13510
Pripr. tal za intenz. nasade	44,23	44,23	100	13510
Osnovno pogozdovanje	107,50	133,51	124	21906
Intenzivni nasadi	44,23	44,23	100	21906
Spopolnjevanje	8,20	7,00	85	21906
Dognojevanje	27,20	71,90	264	2882
Obžetve	801,15	1026,69	128	3405
Čiščenje gošč in kultur	929,94	819,27	88	4817
Redčenje - prvo	311,51	297,67	96	9093
Redčenje - drugo	480,22	457,35	95	2598
Reševanje iglavcev	99,00	145,15	147	7230
Ostala dela nege	ur 3878	2631	68	83
Polag. in izd. lov. dr.	m ³ 649	243,98	37	374
Pos. in izd. sluč. prip.	m ³ 11150	10488,23	94	107
Klešč. stoj. dreves	m ³ 1754	1213,16	69	145
Čišč. protipož. pasov	m ² 125650	73379	58	2
Ont. varst. dela	ur 3558	2847	80	83
Ont. uredit. dela	ur 8220	3592	43	83
Nabiranje storžev	kg	200		66
Izd. ograje proti divj.	ha 13,20	152 ur		
Zaščita z repelenti	ha 44,50	31	70	992
Čiščenje košenic	ha 10,70	4,40	9	8263

POROČILO S KRASA :

Zublji

„žrejo“

gozdove

Na Krasu je lani zgorelo 210

Opomin tudi za nas!

Kmetje, lastniki gozdov!

Največ gozdnih požarov nastane zaradi požiganja trave in grmovja ob robu gozdov, zato je kurjenje v bližini gozda strogo prepovedano in kaznivo. V februarju, marcu in aprilu je nevarnost gozdnih požarov največja, zato bodimo še posebno previdni!

**VARUJMO GOZDOVE,
NAŠE ZELENO BOGA-
STVO!**

Gojenje in varstvo gozdov v letu 1978

Kljub pomanjkanju denarja za gozdnogojitvena dela, kot je bilo predvideno v planu za leto 1978 in kljub težavam za delavce, je plan za ta dela v zasebnem sektorju uresničen s 101 %. V družbenem sektorju smo opravili 94 % del, v obeh sektorjih pa še poleg tega dela, ki so bila plačana z denarjem SIS za gozdarstvo SRS v vrednosti 2.490.000 din, in sicer pripravo tal in osnivanje intenzivnih nasadov na 44,23 ha in vzdrževanje nasadov na površini 205,63 ha. V zasebnem sektorju je za izpolnitev plana najzaslužnejši TOK Novo mesto, ki je po vrednosti (in po količini) presegel plan za 10 %. Čeprav v družbenem sektorju plan ni v celoti dosežen pa lahko ugotovimo, da so skoraj vsa najpomembnejša dela opravljena 100 in več odstotno. Manj je bilo opravljenih varstvenih deli in ostalih del, ki jih ni mogoče za vsako leto naprej točno predvideti, ker so odvisna od vremena (razne ujme) in od razširjenosti boleznih in škodljivcev.

Leta 1978 smo pogozdili 140,51 ha gozdov in osnovali 44,23 ha nasadov in porabili 558.580 sadike smreke (543.305), macesna, duglazije, jelke, omorike in bukke. Sadike na 71,90 ha smo pri pogozditvi pognojili z mineralnimi gnojili. Obželi smo 1.026,69 ha nasadov, očistili pa 819.127 ha. Preredčili smo 755,02 ha sestojev in opravili premeno na 145,15 ha. Zaradi posušitve po napadu boleznih in škodljivcev ali po snegolomu in vetrolomu polomljenih dreves smo posekali 10.488 m³, t.i. slučajnih pripadkov.

Skupno smo pri gojenju in varstvu gozdov porabili v družbenem sektorju 114.087, v zasebnem pa 48.448 delovnih ur (skupaj 162.535 ur) ali na 1 hektar 2,03 ur.

Pri tem niso upoštevana odkazovanja in vsa druga dela, ki jih opravljajo revirni gozdarji in drugi gozdarski strokovnjaki. Račun kaže, da smo na 1 ha zasebnih gozdov (pribl. 55.000 ha) delali le 0,88 del. ure, toda pri tem je treba dodati še znatno število delovnih ur revirnih gozdarjev pri odkazovanju in pa seveda upoštevati še delo lastnikov gozdov. Vendar lahko trdimo, da bi

spričo razmeroma slabo ohranjenih kmečkih gozdov moralo biti opravljeno več gojitvenih del, za kar pa bi bilo potrebno tudi več denarja, zbranega za biološko amortizacijo. To je pomembno vprašanje, ob katerem bi se morali zamisliti kmetje – samoupravljavci TOK za gozdarstvo.

J. P.

Priprava tal za pogozdovanje v skoro neprehodnih grmiščih je zelo zamudno in drago delo, ki pa je potrebno, če želimo rodovitna tla bolj gospodarno izkoristiti. Jeseni 1978: pogled z gozdne ceste Podgrad – Radoha, na Travah.

TOZD, TOK	St.m.ž.		POSEKANA KOLICINA				Skupaj m ³	Obrat. ure v goj. skupaj	UČINEK NA MOTORNO ŽAGO			Obrat. ure
	vseh v seč.		DRUŽBENI igl.	ZASEBNI list.	igl.	list.			m ³ igl.	list.	Skupaj	
TOZD Novo mesto	61	59	3278	17281	-	-	20559	1279	60	293	353	22
TOZD Straža	47	45	12124	14912	-	-	27036	2300	269	331	600	51
TOZD Podturn	44	44	24151	9288	-	-	33439	2318	549	211	760	52
TOZD Črmošnjice	41	41	9933	15265	-	-	25208	300	242	372	614	7
TOZD Črnomelj	44	41	2760	16062	-	-	18822	2500	67	392	459	61
TOK Novo mesto	13	13	-	-	1866	1005	2871	1280	143	77	220	98
TOK Črnomelj	4	4	-	-	-	300	300	404	-	75	75	101
TOK Trebnje	14	13	512	1622	450	500	3074	1500	74	162	236	115
DSSS - tečajji	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOZD "Gradnje"	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKUPAJ:	276	260	52758	74420	2316	1805	131309	11881	212	293	505	46
SKUPAJ:			127.188		4121		131.309				735	1 ura = ok. 5 m³ 46,5=230m³

A. KAMIONI IN PRIKLOPNA VOZILA

TOZD	št. kam.	Novil. ton	Možni prod. del. dnevi	LETNO DNI			REALIZACIJA 1978		REALIZACIJA 1977		št. kam. 1977	
				Prod. dnevi	Popra. dn./kam vils	Ost. isp.	m ³	tkm	m ³	tkm		
Novo mesto	4		1072	738	185	176	147	18856	376258	19263	389928	4
Straža	3		810	662	220	100	31	28841	533460	28343	467784	3
Podturn	5		1072	827	185	272	214	36476	925838	44637	1050356	5
Črmošnjice	3		801	577	192	106	106	23328	560740	26793	757058	3,4
Črnomelj	4		1092	820	205	149	95	21357	381794	25237	438131	5
Skupaj GG 1978	19	310	4847	3624	191	808	592	130858	2778090	-	-	20,4
Skupaj GG 1977	20,4	280	5393	4107	201	744	532	144328	3103257	144328	3103257	
Poprečno na kom 1978 na kom 1977	-	-	-	-	191	39.2	31.2	-	-	-	-	-
					201	36.5	23.5	-	-	-	-	-

A. SPRAVILO LESA S TRAKTORJI

TOZD in tipl traktorja	št. trakt.	Štev. pod. dni	Obrat. ure	UČINEK 1978			UČINEK 1977		Št. tr. 1977	
				Skupaj m ³	m ³ /tr.	popr. m ³ /dan	Skupaj	m ³ /tr.		popr. m ³ /dan
Novo mesto IMT 558	4	ni pod.	3156	8283	2070	-	4691	2345	15.8	2
Straža "	2	390 (195)	2093	8096	4048	20.8	3601	3601	19.8	1
Podturn "	4	623	2835	11951	2988	19.2	15638	3905	24.5	4
Črmošnjice "	5	848	4642	14104	2820	16.6	13801	3450	20.5	4
Črnomelj "	2	268 (134)	1179	3374	1687	12.6	1577	1577	8.9	1
SKUPAJ trakt. IMT 558	17	- (162)	14337	45808	2682	-	39308	3276	19.9	12
Straža Timberjack	1	153	804	5740	5740	37.5	7566	7566	41.8	1
Podturn "	1	140	807	5767	5767	41.2	7884	7884	59.3	1
SKUPAJ Timberjack	2	293	1611	11507	5753	39.3	15450	-	45.0	2
SKUPAJ IMT + Timberjack:	19	-	15948	57315	-	-	54758	-	-	14

B. SPRAVILO LESA Z ŽIČNIMI ŽERJAVI

Novo mesto M-D 2	1	56	336	606	606	1040	1040	13.8
------------------	---	----	-----	-----	-----	------	------	------

C. MEHANIZIRANO SPRAVILO SKUPAJ

	1978	1977	INDEKS	
			1978/77	1977/76
Spravilo s traktorji	19	-	57.315	104
Spravilo s žič. žerjavi	1	-	606	48
SKUPAJ spravimo A + B:	20	-	57.911	103

Poročilo službe za mehanizacijo

V skladu s sprejetim planom investicij za leto 1978 so bila lani nabavljena in dana v proizvodnjo sledeča proizvodna in transportna sredstva:

1. kamioni Magirus-Deutz (210,310) (brez nadgradnje) — 2 kom., 2.370.400.—, Tozd

Novo mesto, Podturn
2. avtomobilska nakladalna — dvigala 4 kom., 1.605.000.—, TOZD Novo mesto, Podturn, Črmoš.

3. polprikolice 12 t — Voz. Gorica, 3. kom. samo nadgradnja (prikol. nabav. že leta 1977)

112.865.—, TOZD Novo mesto, Straža, Črmoš.

4. traktorji IMT 558 z opremo za spravimo lesa 6 kom., 898.834.—, TOZD Novo mesto, Straža, Črmoš., Črnomelj

5. žični nategi 9 kom., 58.500.—, TOZD vsi, TOK vsi

Stekla je razprava o zaključnem računu

(Nadaljevanje s 1. str.)

preteklem letu. Razprave se bodo odvijale v skupinah, na sejah DS, na sindikalnih zborih in podobno. Tako bodo računovodski podatki, za katere računamo, da bodo pripravljeni okrog 20. februarja, pomenili samo piko na i. Na TOZD Gozdarstvo Črmošnjice in TOK Gozdarstvo Črnomelj (za delavce) so prvi začeli z razpravami. Ostali jim že sledijo. Razprave o zaključnem računu za kmete lastnike gozdov bodo zaradi objektivnih razlogov stekle šele v prvi polovici marca. Na njih bomo v smislu zakona o združevanju kmetov začeli zbirati prostovoljne člane za naše TOK.

V sistem informiranja bo vključeno tudi naše glasilo, ki bo zaradi obsežnih gradiv priobčilo le najpomembnejše podatke.

Ing. JOŽE PETRIČ

6. avtobus TAM 110 A8 (30+1) 1 kom., 470.683.—, TOZD Črmošnjice

7. kombi — kamionet 1 kom., 189.265.—, TOZD Gradnje

8. kombi IMV 3 kom., 488.667.—, TOZD Novo mesto, Straža, Podturn

9. kombi — zastava 750 1 kom., 75.620.—, TOK Novo mesto

10. trans. naprave — žaga Poganci (plan I. 1977) vred. sed. oprema 1 kompl., 1.256.740.—, TOZD Novo mesto

11. freza 1 kom., 17.952.— TOZD Novo mesto

12. kosilnica 1 kom., 7.850.—, TOZD Novo mesto

13. freza 1 kom., 58.463.—, TOZD Gradnje

14. dinamostroj za miniranje 2 kom 6.500.—, TOZD Gradnje skupaj: 7.617.939.— din

Izrabljen prevoznik park povzroča delovni organizaciji velike težave pri prevozu gozdnih lesnih sortimentov tako iz družbenega kot iz zasebnega sektorja (odkup). V preteklem letu smo se zato bolj kot prejšnja leta posluževali tudi uslug prevoza drugih delovnih organizacij in zasebnih prevoznikov. Njihova udeležba v skupnem prevozu lesa za GG v letu 1978 je razvidna iz sledečega pregleda:

(TABELA: 1-2-3-)

JOŽE KURE, dipl. ing.

Prevoznik lesa	Prevoz lesa m ³	1978 %	Prevoz lesa m ³	1977 %
GG Novo mesto — lastni kam. druge del. organizacije	130.858	76	144.328	83
zasebni avtoprevozniki	19.047	11	7.920	4
skupaj ves prevoz:	25.798	13	22.540	13
	175.703	100	174.788	100

Povzetek poslovnega poročila TOZD „GRADNJE“ za leto 1978

TOZD „GRADNJE“ je v preteklem letu opravljala naslednje dejavnosti:

- projektiranje gozdnih cest,
- gradnjo gozdnih cest,
- strojne in minerske usluge,
- pridobivanje in prodajo peska,
- servis motornih žag,
- urejanje okolja in pridobivanje stranskih gozdnih proizvodov.

Projektiva je bila v preteklem letu zelo zaposlena, saj smo razen gozdnih cest trasirali tudi javne ceste v Suhi krajini. Skupno je bilo zakoličenih 9.327 m cest, pribl. 5 km vlak in 18 km tras bodočih cest in vlak. Razumljivo je, da so bila razen terenskih del opravljena še druga dela, kot so: izdelava projektov, tekoča izdelava perspektivnega programa gradnje cest, pridobivanje lokacijsko gradbene dokumentacije, evidenca (kataster) o gozdnih cestah, razna poročila v zvezi s cestami in drugo.

Ceste smo gradili na Gorjancih in Ruperč vrhu za TOZD in TOK Novo mesto, nekaj malega pa tudi za TOZD Podturn in Straža na Rogu in Brezovi rebri. V gradnjo cest smo kot investicijska sredstva vložili 6.513.321,65 din, za rekonstrukcije in razširitve pa 1.465.257,24 din. Od navedenih investicijskih sredstev smo porabili za ceste v zasebnih gozdovih 28 % ali 1.846.609,81 din, ker grajene ceste pač potekajo tudi po zasebnih gozdovih. Največji, 7.657 m dolg in finančno ter tehnično najtežji gradbeni objekt predstavlja cesta GABERJE - KRVAVI KAMEN. Del te ceste v dolžini 2.459 m financirajo druge DO po samoupravnem sporazumu.

Višina združenih sredstev znaša 2.183.377,40 din. Cena za kilometer gozdne ceste je kaj različna in znaša za cesto GABERJE - KRVAVI KAMEN 109.639,250 din, za cesto RUPERČ VRH - PETANE pa 525.371,25 din.

Pri gradnji smo vnesli tudi nekaj nove tehnologije, kot je uporaba težkega buldozerja za velike izkope, globinsko miniranje na trasi in strojno škarpiranje izkopnih brežin. To novo tehnologijo bomo tudi v bodoče uporabljali povsod, kjer bo mogoče.

Kljub velikim vlaganjem v gradnjo cest imamo gozdove še slabo odprte. Poprečno imamo šele polovico zaželenih gostote cest na hektar gozdne površine. Družbeni gozdovi so odprti bolj, zasebni manj. Gostota cest po posameznih TOZD in TOK je naslednja:

TOZD „GOZDARSTVO“ NOVO MESTO	13,52 m/ha
TOZD „GOZDARSTVO“ STRAŽA	17,50 m/ha
TOZD „GOZDARSTVO“ PODTURN	-19,83 m/ha
TOZD „GOZDARSTVO“ ČRNOMELJ	11,60 m/ha
TOZD „GOZDARSTVO“ ČRMOŠNJICE	11,75 m/ha
TOK „GOZDARSTVO“ ČRNOMELJ	7,04 m/ha
TOK „GOZDARSTVO“ NOVO MESTO	7,26 m/ha
TOK „GOZDARSTVO“ TREBNJE	12,32 m/ha
Poprečno za območje	10,17 m/ha

Razen cest smo zgradili tudi 2.300 m gozdnih vlak. Sodelovali

smo tudi pri gradnji nekaterih krajevnih cest.

Za usluge, ki jih opravljamo za druge DO in zasebnike, nismo sprejeli vseh naročil, ker smo bili s svojim delom preveč zaposleni.

V peskokopu Soteska je bilo oddano 24.502 m³ materiala, od tega 16.420 m³ sejane peska in 8.082 m³ materiala za posipavanje cest. Celotni izkupiček znaša 1.685.326,30 din. Stroške za peskokop smo precej zmanjšali, ker smo sami globinsko minirali; porabili smo 5.684 kg razstreliva, zato bo tudi finančni rezultat ugoden.

V servisu motornih žag, kjer sta zaposlena 2 mehanika in delno skladiščnik, je bilo popravljenih 671 motornih žag in škropilnic za SLP sektor in 568 za zasebni sektor lastništva. Finančni rezultat servisa ne bo preveč ugoden zaradi nizke cene ure popravila, ki znaša sedaj 91,60 din. V bodoče bo cena popravila znašala 120,00 din, s čimer bo rentabilnost servisa zagotovljena, saj je produktivnost mehanikov že sedaj na zadovoljivi višini. Največja težava pri servisu je delovni prostor. Tega zaradi težav z lokacijo še ne bomo kmalu odpravili.

Dejavnost urejanja okolja in stranskih gozdnih proizvodov, ki se je v letu 1978 priključila k TOZD „GRADNJE“, je že dala zadovoljive rezultate. Bojazen glede rentabilnosti je že odveč, ker je finančni rezultat ugoden. Z boljšim sodelovanjem ostalih gozdarjev in zasebnikov bomo izdelavo stranskih gozdnih proizvodov nedvomno povečali, s tem pa dvignili tudi rentabilnost. Povpraševanje po teh proizvodih je iz dneva v dan večje.

Pokazatelje o količinskem doseganju plana za tako raznolike dejavnosti, kot jih imamo na TOZD „GRADNJE“, je težko prikazati v kratkem povzetku poslovnega poročila. In raznih podatkov pa je razvidno, da smo plan pri vseh dejavnostih dosegli zadovoljivo, nekje več, nekje spet manj.

Končno oceno o poslovanju TOZD „GRADNJE“ bo pokazal zaključni račun. Pričakujemo ugoden rezultat. V razpravi bomo podrobno analizirali vse slabosti in dali smernice za bodoče delo.

Ing. DANILO KURE

*

— Ozelenitev notranjosti modernih stavb ima vse več privržencev zaradi zelo ugodnega vpliva rastlin. Uporabljajo največ tropske in subtropske rastline (Iz Amerike).

Organizacija dela v 1978

Na področju organizacije dela smo v minulem letu reševali osnovna organizacijska vprašanja, ki so bila načrtovana z letnim programom.

Za spremljavo gibanja osebnih dohodkov, za nadzor delitve osebnih dohodkov in proučevanje možnosti izplačevanja osebnih dohodkov glede na ustvarjene možnosti je bilo porabljenega manj časa in je bilo malo narejenega. To predvsem

zaradi preobremenjenosti z drugimi deli. Pojavila so se namreč dela, ki niso bila planirana v zvezi z izobraževanjem in kadrovskimi zadevami, sestanki strokovnega sveta, tekmovanja gozdarjev in sodelovanje v raznih komisijah.

Nedokončane naloge organizatorja dela se morajo vnesti v program letošnjega leta kot prioritete naloge. To so predvsem: dokončanje razvida del in nalog, ocenitev del, proučitev osnov in meril za delitev osebnih dohodkov po delovnem prispevku delavcev. Taka delitev osebnih dohodkov temelji na kriterijih, ki so določeni z zakonom.

Ti kriteriji so: zahtevnost dela, količina dela, kakovost dela, gospodarnost, ki vključuje prihranek pri opravljanju dela, inovacije in čas opravljanja dela. Opis del in ocenitev zahtevnosti dela je ravno v tem času v razpravi; ko bo to sprejeto po posameznih TOZD, bo rešeno vprašanje šele enega kriterija za delitev osebnih dohodkov po delovnem prispevku delavca.

Proučiti je potrebno možnost novega normiranja del v sečnji lesa glede na uvajanje nove tehnologije. Z uvedbo novega načina normiranja del bo možen prehod na avtomatsko obdelavo proizvodnih planov po TOZD. Ta pristop bo omogočil razširitev možnosti avtomatske obdelave podatkov na druga področja: obračun osebnih dohodkov, knjigovodstvo proizvodov, evidenco gospodarjenja z gozdovi, obračun proizvodnje itd.

JOŽE LUKŠIČ

Plan sečnje smo izpolnili

Do konca decembra smo posekali 127.188 m³ lesa, odkupili pa 55.894 m³ lesa.

Strukturo in primerjavo s planom prikazujemo v naslednji tabeli.

družbeni gozdovi:	iglavci m ³	listavci m ³	drva m ³	skupaj m ³
- doseženo	52.758	40.172	34.257	127.187
- planirano (po reba-lansu)	50.613	37.146	41.555	127.314
indeks	104	108	96	100
zasebni gozdovi:				
- doseženo	13.558	36.724	5.612	55.894
- planirano	9.720	30.620	10.315	50.655
indeks	139	120	54	110

Posamezni TOZD in TOK pa so plan proizvodnje do konca decembra izvršili takole:

TOZD Novo mesto	103	TOZD Črmošnjice	101
TOZD Straža	97	TOZD Črnomelj	102
TOZD Podturn	96	TOK Novo mesto	108
		TOK Črnomelj	124
		TOK Trebnje	93
		JANEZ RUSTJA	

OBVESTILO

Gozdno gospodarstvo Novo mesto obvešča lastnike gozdov, da prigrasijo sečnjo lesa za domačo uporabo in blagovno proizvodnjo ter posek noveletnih jelk v letu 1979 področnim temeljnim organizacijam kooperantov v Novem mestu, Črnomlju in Trebnjem. Priglasitev napišejo na obrazcu, ki ga dobijo v pisarni navedenih TOK ali revirnih vodstev. Priglasitev odpošljejo oz. oddajo do 30. aprila 1979.

Temeljne organizacije kooperantov prosijo lastnike gozdov, da zaradi racionalizacije dela upoštevajo to obvestilo. Prošnje, poslane po tem datumu, bo TOK reševala le v izjemnih primerih.

Poročilo službe za AOP

Služba za AOP je opravljala na področju računalniške obdelave podatkov naslednje naloge:

mesečno obdelavo podatkov fakturirane prodaje gozdnih sortimentov, žaganih in tesanih proizvodov, postranskih proizvodov in uslug, ločeno za TOZD, TOK in DSSS. Trimesečno: skupno obdelavo podatkov fakturirane maloprodaje sortimentov in uslug.

V februarju, pred obdelavo podatkov za januar, je izvedla na predlog komercialne službe ažuriranje datoteke stanja kupecv in stanja sortimentov ter datoteko planiranih proizvodnih količin gozdnih sortimentov, žaganega lesa in tesanega lesa s planirano prodajno ceno v letu 1978. Datoteko smo ažurirali tudi med letom. Mesečno smo pripravljali podatke, ki zajemajo kontrolo šifriranja sortimentov in uslug ter preverjali pravilnost luknjanja podatkov s pomočjo verifikirke. Mesečno testiranje podatkov, odpravljanje sistemskih napak in obdelavo podatkov smo opravljali direktno na rač. CYBER na RRC v Ljubljani.

V začetku 1978 je bilo izvršeno zajemanje in priprava podatkov za ažuriranje osnovnih sredstev po inventurnem stanju z dne 31. 12. 1977 in poračun amortizacije za leto 1977. Sledilo je zajemanje in priprava podatkov za revalorizacijo osnovnih sredstev za leto 1977 in predračun amortizacije za leto 1978. Ob prvem trimesečju, polletju in tretjem trimesečju je bilo izvršeno zajemanje in priprava podatkov za ažuriranje stanja os. sredstev iz nabave, brezpla. prenosa, prodaje in razhoda. Trimesečno testiranje in obdelavo podatkov smo opravili neposredno na rač. Cyber pri RRC v Ljubljani, potom TERMINALA in uslug programiranja ZKGP Kočevje. Služba za AOP je nudila pomoč pri koriščenju rač. obdelanih podatkov knjigovodkinji osn. sredstev.

Pripravo podatkov in knjiženje fin. knjigovodstva je po predhodni usposobitvi obstoječega kadra (na tečaju, ki ga je organizirala PE Birostroj Ljubljana) Prevzela v delo služba za računovodstvo v začetku leta 1978.

Služba za AOP je sodelovala s programerji PE Birostroj Ljubljana pri izdelavi programa za obračunavanje prispevkov in OD, programa za izpis virmanov in programa za izpis obvestil. Po večkratnem testiranju in potrebnih dopolnitvah (upoštevajoč nove predpise, nove prispevne stopnje in nove virmanske obrazce) smo v marcu začeli uporabljati program za obračun prispevkov in OD. Priprava podatkov, obračun in knjiženje OD na magnetne kartice je bila izvršena za tri mesece nazaj – januar, februar, marec, nato pa tekoče za posamezen mesec. Od maja dalje smo uporabljali poleg programa za obra-

čun prispevkov in OD še dodatna programa za izpis virmanov in izpis obvestil.

Med letom jih je bilo potrebno zaradi sprememb prispevkov dopolniti. Na novo je bilo potrebno izdelati program za izpis virmanov, zaradi novopredpisanih virmanskih obrazcev. Pri vzdrževalnih delih računalnika DARO – 1840, pripravi podatkov, obrač. prispevkov in OD, knjiženju in vodenju obdelave sodelujeta služba za AOP in računovodska služba.

Ing. DANICA BELOPAVLOVIČ

Spominček na lansko zvezno in republiško tekmovanje gozdarjev v Novem mestu: IMV nam je posodila eno svojih največjih prikolic. V njej je sodniška ekipa izračunavala uspehe posameznih tekmovalcev. Na levi je vodja ekip ing. Ciril Remic, poleg njega pa Jože Lukšič, Alenka in Marija (Foto Andrej Agnič).

Poročilo komercialne službe

Kupci:

po finančnem obsegu prodaje so kupci razvrščeni po velikosti, in sicer:

1. Novoles Straža	50.462 m ³	50.238.146,00 din
2. Slovenijales izvoz	13.632 m ³	22.161.133,00 din
3. IMV Novo mesto	13.878 m ³	16.128.116,00 din
4. Celuloza Krško	23.830 m ³	12.751.397,00 din
5. Slovenijales—notr. trg	5.090 m ³	7.916.204,00 din
6. Savinja Celje	4.840 m ³	7.893.110,00 din
7. Kurivoprodaja Ljubljana	7.080 m ³	7.358.703,00 din
8. Pionir Novo mesto	5.748 m ³	6.967.761,00 din

Izvoz:

v preteklem letu je naš izvoz dosegel količino 16.823 m³ in vrednost 25.956.605,85 din. Izvažali smo samo gozdne sorti-

mente. Največji kupec za omejeno količino je bila Italija s 14.854 m³ in Nemčija s 1.928 m³. Glavni sortimenti, ki smo jih izvažali in količine, so naslednje:

– hrastovi hlodi	4.150 m ³
– bukov jamski les	4.107 m ³
– bukov hlodi	2.506 m ³
– javorovi hlodi	1.928 m ³
– lipovi hlodi	559 m ³
– češnjev hlodi	519 m ³
– brest. hlodi	435 m ³
– hrastov jamski les	716 m ³
– ostalo je hlodovina ostalih trdih in mehkih listavcev.	

Gibanje prodajnih cen gozdnih sortimentov

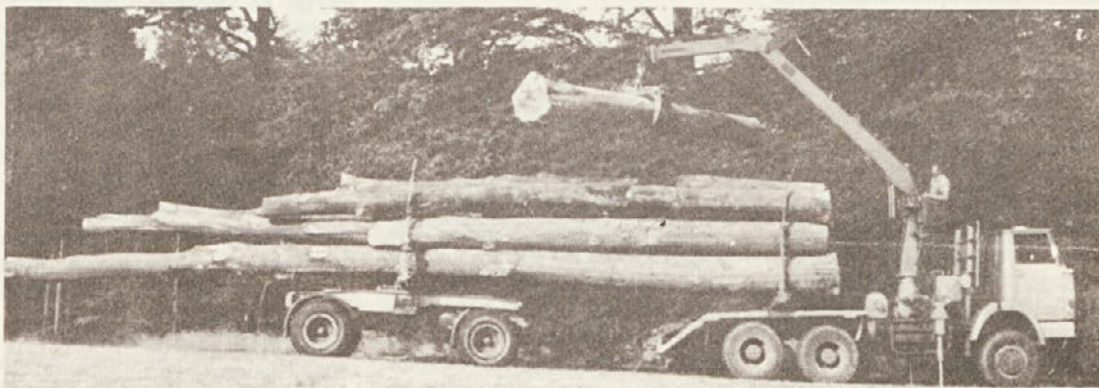
Zaradi primerjave smo vzeli poprečne prodajne cene po grupah sortimentov od leta 1975 dalje: prodano na domačem trgu:

leto	1975	1976	indeks	1977	indeks	1978	indeks
iglavci	727.–	812.–	112	920.–	113	1.134.–	123
teh. l. lis.	690.–	769.–	111	863.–	112	1.066.–	123
prost. l.	340.–	365.–	107	391.–	107	426.–	108

Prodano v izvoz in na domačem trgu:

	1975	1976	indeks	1977	indeks	1978	indeks
iglavci	727.–	812.–	112	920.–	113	1.134.–	123
teh. l. lis.	731.–	818.–	112	964.–	118	1.214.–	126
prost. l.	350.–	379.–	108	398.–	105	408	

LUDVIK STARIČ, dipl. ing.

Sodoben prevoz lesa: kamion z dvoosno polprikolico

Gozdne železnice v Beli krajini

V prejšnjem sestavku (Tone Fabjan je o gozdni železnici na Rogu pisal v XIV., še ciklostiranem letniku Dolenjskega gozdarja), sem opisal zgodovino gozdne železnice Golobinjek – Črnomelj. V nadaljevanju pa bom skušal opisati obratovanje gozdne železnice Vel. Bukovje – Črnomelj, ki je bila prva gozdna železnica v Beli krajini.

Med vasmi Tribuč, Pribinci in Vel. Selami leži gozd, imenovan Velike Bukovje. Da so tu bukovi sestoji, pove že samo ime. Nekdaj so ta gozd, ki meri približno 360 ha, obkrožali stelniki in košenice. Po drugi svetovni vojni so košnja opuščali, stelniki in košenice so se zarasle. Vmes smo posegli gozdarji in pogozdili v okolici približno 200 ha površin, tako da je zdaj že strnjen gozd do Vinice.

Vel. Bukovje je bilo last bivše avstroogrške države. Svetovna vojna 1914 – 1918 je terjala surovine za zaledje in fronto. Med temi so bile tudi deske, drva in oglje. Leta 1916 so se odločili, da pričnejo s sečnjo Vel. Bukovja. Sestoji so bili zreli in dostopni.

600 Rusov, Čehov in Italijanov v Bukovju

Leta 1916 je prišlo v Bukovje okrog 600 vojnih ujetnikov. Bili so Rusi, Čehi in Italijani in seveda oficirji in vojniki.

Italijani kot znani graditelji so bili odrejeni za gradnjo proge, Rusi in Čehi za gradnjo taborišča. Kdo je progo projektiral ni znano, verjetno vojaški strokovnjaki. Progo so gradili na več odsekih, tako da je bila zgrajena v 6 mesecih. Taborišče so ruski ujetniki zgradili hitreje. Rusi, ki so bili navajeni ostrih zim in našega podnebja niso poznali, so si zgradili barake, zakopane v zemljo – „zemljanke“. Za Italijane in avstrijski štab pa so zgradili navadne barake.

To taborišče je bilo na kraju, ki ima danes krajevno ime „sekular“. Tu je namreč kasneje postavljena žaga cirkularna za rezanje žel, pragov, po kateri je nastalo narečno krajevno ime.

Železniška proga je potekala iz Črnomlja v bližini vasi Žagarce, kjer je bil zgrajen most preko Lahinje, nato v bližini Desinca in Tribuč v Bukovje.

Proga je bila dolga približno 18 km. V Bukovju so zgradili več stranskih, pomožnih tirov, po katerih so vagončke vlekli konji h glavni progi.

Do razpada Avstrije so ujetniki delali samo drva. Vozili sta dve lokomotivi, kurjeni z

drvmi. Kompozicija je imela 5 vagonov po 10 – 12 prm drv, tako da je v eni vožnji prepeljala 50 – 60 prm drv. Dnevno so opravili 2 – 3 vožnje. Vagone za drva so imenovali „rame“, za hlodovino pa „gipi“.

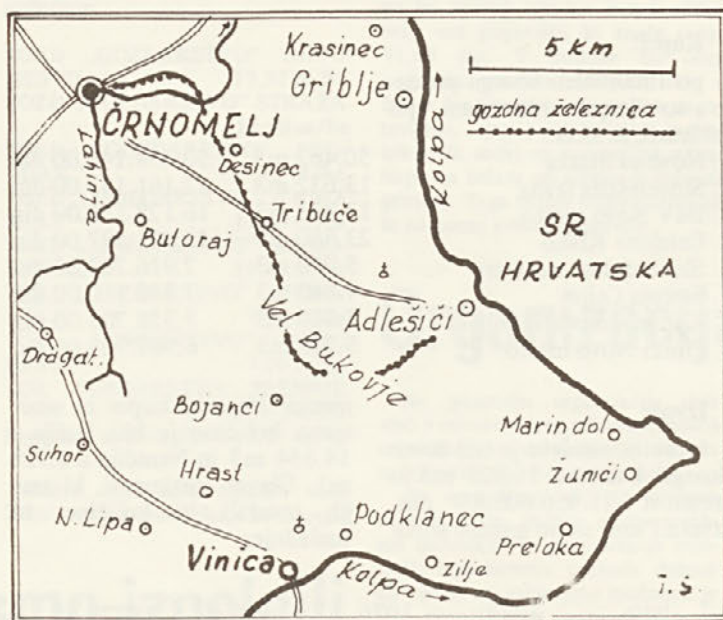
Strokovno delo sta vodila logarja Peter Tkalčič iz Pribine in Štefan Petek iz Vel. Sela.

Ujetniki so sekali do razpada Avstrije 1918. Ujetniški režim ni bil prestrog. Nekateri ruski ujetniki so se spoznali z okoli-

gozda „Zastava“, ki je bil last lesnega trgovca Šuteja, tudi iz Zagreba. Podjetje se je imenovalo „Šumograd“. Ta gozd meri 170 ha.

Leta 1924 je Benedik kupil „Zastavo“ od Šuteja. Od proge Bukovje – Črnomelj je zgradil približno 4 km dolg odcep v Zastavo. Po novi progi je vozila le ena lokomotiva. Zastavo, ki je bila porasla s hrastom in s smreko, so posekali na golo. V Gradcu so osnovali drevnico „Šumograd“, kjer so vzgajali sadike za pogozdovanje Zastave in Bukovja. Na istem mestu je drevnica tudi zdaj.

Strojevodji sta bila Gazvoda in Šušteršič, nekaj časa leta 1926 pa že Vinko Klemenc, ki živi v Črnomlju in mi je tudi pomagal pri zbiranju podatkov.

škimi dekleti, se pozneje poročili in ostali tu (Volkov, Nikolajev). Potomstvo so pustili tudi nekateri drugi ujetniki. Može iz okoliških vasi so bili na fronti in je bila potrebna pri hiši vsestranska pomoč. No, o tem je boljše, da zgodovina molči...

Bukovje prevzame stara kraljevina. ...

Po razsulu Avstrije je Bukovje prešlo v last „kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca“. Ta je gozd prodala zagrebškemu lesnemu trgovcu Marku Benediku. Obenem z dozdom je kupil tudi progo. Z izkoriščanjem Bukovja je nadaljeval. Najel je delavce iz Gorskega Kotarja in nekaj domačinov. Postavil je žago cirkularno za žaganje pragov, deloma pa so prage tesali. Hlodovino so vozili v Črnomelj na žago. Izdelovali so drva in kuhali oglje. Železniška proga Bukovje – Črnomelj je peljala v bližini

Pričenjala se je lesna kriza, pa tudi vsi boljši sestoji so bili že posekani. Benedik je bil verjetno dober trgovec in je pravočasno prodal Bukovje leta 1927 Kreditni banki Ljubljana. Ta je ustanovila delniško družbo „Jugoles“, ki je gospodarjenje nadaljevala in pričela tudi z odkupovanjem lesa od zasebnikov. Proga ni bila več rentabilna ter so jo pričeli leta 1927 demontirati in prestavljati na Roško progo.

Koliko je bilo po progi prepeljano lesa, bi se dalo oceniti.

Bukovje je bilo last banke do zasedanja SNOS, ko je prešlo v družbeno imovino.

Od zrelega gozda do goščave, zdaj pa dober drogovnjak

Odkar je prevzela kreditna banka Bukovje, pa do leta 1954, je bil tam logar Vranešič iz Tribuč. Ker ni bilo sredstev

za gojitvena dela, je bilo Bukovje že velika goščava, kjer so se zadrževali divji prašiči in celo volkovi.

Intenzivno strokovno delo opravljamo v sestoji preteklih 25 let. Z večkratnimi negovalnimi ukrepi smo oblikovali bukovo drogovnjak, ki bo v bodočnosti dal dober tehnični les.

Nekdanjo progo smo z razširitvijo spremenili v kamionsko cesto. Imena, ki so jih delavci 10 let uporabljali, pa so še ostala in domačini se lažje orientirajo, če jih usmeriš proti – „štacijonu, vekselnju, sekularju, „malemu glajzu“ in podobno, kot če rečeš, da se dobimo v oddelku 138 ali 140. Da je proga vplivala na življenje okoliških vasi, ni potrebno posebej ponavljati. Občasna zaposlitev ljudi in živine je bila takrat še kako iskana. Proga in delo je bilo prekinjeno v letih, ko je nastopila najhujša kriza 1929 – 1936. Področje, ki mu je delo v Bukovju dajalo dodatni kruh, pa je zelo pasivno.

Deloma so tamkajšnji ljudje dobili nadomestilo za takratne hude čase po vojni. Ko so zbirali delovna leta za upokojitve, so večinoma uveljavljali delo v Bukovju od začetka do konca. Uslužbenec, ki je reševal zahtevke, je nad množico prošelj bil že tako presenečen, da se je prišel informirati na gozdno upravo, če je res v Beli krajini bila kdaj tako velika sečnja, da je lahko sodelovalo toliko delavcev. Seveda smo pritrdili. Tudi naša generacija ima v Bukovju še polno dela, ki ga prejšnja ni dokončala.

Še ena železniška proga je bila v Beli krajini. Pri bivši kočevski vasi Slaba gorica pelje na meji oddelka 63 in 61 približno 1,5 km dolga trasa nekdanje proge. Progo je postavila družba „Jugoles“. Zgrajena je bila podobno kot ostale, le vagončke so vlekli konji do ceste, kjer so tovor preložili na vozove in vozili les v Črnomelj. Sekali so sedanje odd. 36, 37 in 62. Proga služi za traktorsko vleko, vendar jo bomo z razširitvijo preuredili v kamionsko cesto.

Na vojaških specijalkah je vrisana le proga Črnomelj – Rog. Ostale proge niso vrisane. Verjetno je geografski zavod (vojni) delal karte v letih 1929 – 1936, ko je ta gozdna železnica obratovala.

Leta se odmikajo, generacije se menjajo in z njimi tudi priče bližnje preteklosti. Skušal sem zbrati nekaj podatkov iz tega dela zgodovine gozdarske dejavnosti v Beli krajini, dokler ne gredo v pozabo in z njim seznaniti bralce našega glasila.

Prevoz lesa s konjsko vprego na Brezovi rebri leta 1960.

O varstvu človekovega okolja že v osnovni šoli

Sedanji osnovnošolci bodo leta 2000 odrasli moške in žene v najbolj ustvarjalnih letih svojega življenja, na katera se sedaj pripravljajo v šolskih klopeh. Dvajset let, ki nas še ločijo do takrat ni veliko, če pomislimo, kako hitro mineva človeško življenje, a vendar doba, v kateri se lahko in se tudi bosta ob neverjetno naglem razvoju znanosti in tehnike naš svet in naše življenje bistveno spremenila. Toda ves ta bliskoviti napredek z dosežki, ki bi si jih nedavno tega težko pričarala celo najbujnejšega domišljija, zaenkrat še ni kos nevarnostim, ki jih prinaša s seboj in ki ogrožajo tri temeljne vire človeškega življenja: rodovitno zemljo, vodo in zrak.

Če bi namreč nadaljevali tako kot delamo sedaj, bi zemljo zastupili s kemičnimi sredstvi za zatiranje insektov in plevelov, v rekan in morjih bi uničili vse življenje (nekatero vode so že mrtve), iz zraka pa potratili kisik, brez katerega življenje ni mogoče. Prav zaradi takih grozečih nevarnosti, ki so že v preteklosti mnogokrat odločno zapretili, n.pr. ob uničenju gozdov z nastajanjem puščav, z množičnim poginom rib v zastrupljenih vodah, v ogoledih okolica tovarniških dimnikov ali celo z zastrupitvijo ljudi, živali in rastlinja ob kemičnih tovarnah, se je človeštvo, upajmo, še pravi čas zavedlo: skrb za zdravo človekovo okolje ima prednost pred vsemi, tudi najbolj fantastičnimi dosežki človekovega razuma.

Kako prav je torej, da je v učnih programih za naše najmlajše vse več prostora za vzgojo in znanje iz varstva

okolja. Pri pouku biologije učenci ne spoznavajo le vseh pojavov življenja v našem okolju, temveč na podlagi svojih lastnih izkušenj opažajo, kaj vse to naše zdravo okolje ogroža in kako naj bi to ogroženost preprečevali. Na pobudo svojih vzgojiteljev s svojimi dejanji po svojih močeh in na področjih, ki so jim dostopna, že sedaj rešujejo okolje (npr. pobiranje smeti, zbiranje odpadkov i.p.) pred onesnaževanjem. Ob tem pa se v njih ukoreninjava zavest odgovornosti do ohranitve okolja, ki jih bo kasneje kot delavce in samoupravljalce spodbujala k takim odločitvam ob iskanju napredka v proizvodnji, ki ne bodo v nasprotju z varstvom človekovega okolja.

V sedmem in osmem razredu učenci svoje znanje o človekovem telesu in zdravju povezujejo s spoznavanjem sredine, v kateri žive. Ko se uče o boleznih in negi dihal, govore tudi o onesnaženosti ozračja.

Učenci poižvedo, ali je zrak, v katerem delajo njihovi starši, onesnažen in kako so delavci zaščiteni na delovnih mestih. Zanimajo se, kakšni odpadki nastajajo v tovarnah v njihovi okolici in kam jih odlagajo. Zvedo, kako je nepravilno ravnanje z organskimi odpadki nevarno za širjenje nalezljivih bolezni in se tako že v šolskih klopeh pripravljajo za odločitve, ki bodo koristile ravnotežju v naravi, kadar bodo že sami delavci in samoupravljalci. Učenci naj že zgodaj spoznajo

samoupravno naravnost naše družbe, ki stremi le za tak razvoj gospodarstva, ki ne bo ogrožal narave.

Pedagogi priporočajo pouk, ki je čimbolj povezan s pojavi in vprašanji, na katere naletijo otroci v svoji družini, v okolici, v krajevni skupnosti ali pri najbližjem podjetju. Tak pouk pa ni samo zbiranje znanja, temveč tudi vzgoja osveščenosti, brez katere ne gre, kadar se je treba v škodo trenutnih osebnih koristi odločiti za dolgoročne dobrine splošnega pomena.

Pouk je popestren z vprašanji, na katere učenci odgovarjajo z izkušnjami iz praktičnega življenja. Za konec naj navedem kot primer sklepni račun, ki je povezan s skrbjo za čisto ozračje.

Za vožnjo od Kopra do Lendave avtomobil porabi 200 kg kisika, s to količino pa človek shaja eno leto. Boenig 707 uniči med enim poletom čez Atlantik 35 ton kisika. Koliko ljudi bi živelo s tem porabljenim kisikom eno leto?

Račun ni težak, toda rezultat je zastrašujoč.

In kaj lahko storimo za zdravo okolje mi? Vsak posameznik malo, toda vsi skupaj ogromno, če bi se odpovedali raznim svojim drobnim razvadam in potratam.

*

—Večletno preučevanje mešanih gozdov smreke in duglazije v Karpatih je pokazalo, da se je duglazija aklimatizirala na področju buke, postopoma izrinila smreko in prevladala. V starosti 70 let znašajo zaloge duglazije 1100 m³ po ha.

Ali bo dovolj natančno? Komisija vidi vse... (Foto: Marjan Bauer)

Brez Prešerna bi bili Slovenci narod brez genija, ljudstvo brez luči...

Odluk, s katerim je bil dan Prešernove smrti proglašen za kulturni praznik slovenskega naroda, je bil sprejet na predlog in utemeljitev Odseka za prosveto pri Predsedstvu SNOS 28. januarja 1945, v zadnjih mesecih osvobodilne vojne torej. Že v februarju 1945 so to obletnico v tem smislu proslavili v enotah NOV, v krajih na osvobojenem ozemlju in drugod po Sloveniji. Obletnico smrti našega največjega pesnika smo zatem začeli po vsej Sloveniji slaviti kot naš kulturni praznik.

Dviga nam kulturno osveščeno, naš narodni ponos in Njegova kulturna dediščina je hkrati tudi temelj in jedro načel in ciljev NOB. Prešernova beseda nas je spremljala skozi revolucijo in nam dvigala duha borbe in vere v zmago.

„V svobodi bo naša naloga uresničiti vso žlahtnost in visokost Prešernove oporoke v vsem našem življenju. To je veliko, naporno in dolgo delo kulture in človečnosti, ki ga moramo izvršiti, če hočemo, da bo naša svoboda dobila svoj zadnji smisel in da bo slovenski narod prišel do svoje prave podobe. Prešernov genij nas ne bo zapustil pri tej nalogi, zvest nam bo in nas bo zahtevno vodil, če ostanemo mi zvesti njemu“. To so zaključne besede Josipa Vidmarja iz govora, ki ga je imel na Radiu OF 3. decembra 1944 v Črnomlju. Oporoko velikega Prešerna še vedno uresničujemo.

Mojster slovenske besede, pesnik Oton Župančič, je leta

1946 o velikem Prešernu med drugim dejal:

„Trubar je bil prvi, Prešern je edini... Brez Prešerna bi bili Slovenci ostali v somraku, narod brez genija, ljudstvo brez luči: strahota je pomisliti na takšno temno vrzel, na takšno zevajočo praznino in njene nasledke za našo kulturo, kajti zavedajmo se: kar pri nas poslej piše in poje, se oslanja na Prešerna in njegovo genialno delo...“

Že leta 1926 pa je Oton Župančič mariborski mladini povedal znamenite besede:

„Jaz ne grem nikdar iz domovine, da ne bi vzel vsaj Prešerna s seboj, in vam, mladi

prijatelji, morem samo svetovati: omislite si njegovo knjigo, poglobljajte se vanjo, in potem mi ni treba več reči, da se nikar ne ločite od nje. Zakaj čim bolj se boste poglobljali v Prešernov svet, tem več lepote vam bo žarelo iz njega, tem več skrivnosti vas bo vabilo vedno in vedno k njemu. In ljubili boste Prešerna, kakor je vreden ta edinstveni duh.

Spoštovati Prešerna—pesnika in Prešerna—človeka se pravi spoštovati človeško bedo in spoznati pomen in potrebo trpljenja za idejo. Prav pojmiti Prešerna, se pravi pojmiti sebe in vzeti svojo usodo nase, pa naj bo še tako bridka, jo preizkusiti do zadnjega grenčà in jo prema-

France Mihelič: Prešernov portret (1945, Črnomelj)

govati v pokorni službi vseobčega življenja. Umetnik ne more biti vsak, človek pa, ki po svoje verno in vdano služi narodu in človeštvu, je lahko vsak najmanjši izmed nas.

Zato še enkrat: ljubite Prešerna!

Najplemenitejše: skrb za otroke

Poslanica predsednika Tita ob začetku mednarodnega leta otroka — Na svetu živi danes milijarda in 558 milijonov otrok, med njimi pa milijoni in milijoni nimajo niti osnovnih pogojev za življenje in razvoj.

Pod pokroviteljstvom UNESCO je francoska televizija 28. januarja s posebno oddajo odprla mednarodno leto otroka, ki ga je pred dvema letoma prvič razglasila generalna skupščina Združenih narodov. Sedem šefov držav je ob tej priložnosti poslalo svoje osebne poslanice, namenjene otrokom vsega sveta.

Predsednik Tito je v svoji poslanici poudaril, da je odnos do otrok odnos do prihodnosti človeka. Če hočemo ustvariti svet miru, prijateljstva, enakopravnosti in socialne pravičnosti, moramo to že zdaj

zagotoviti našim otrokom. Ne smemo dovoliti, da bi krivice tega sveta še naprej prizadevale zlasti najmlajše rodove. Tovariš Tito je sklenil svoj pozdrav otrokom sveta takole:

„Od prizadevanj v dobro otrok in njihove sreče ne samo v svoji državi, temveč tudi v vsakem kotičku našega planeta, ni plemenitejšega dejanja kot je

generacije in tistih, ki bodo prišli, obvarovano trpljenja in da bi potekalo v miru in ustvarjalnem delu. Otrokom vsega sveta pošiljam pozdrave in najtoplejše želje, da bi jim letošnje leto prineslo dasti veselja in da bi jim odprlo vidike lepšega življenja v prihodnosti.“

V Jugoslaviji se dejanja ne razlikujejo od besed, tudi ko gre za srečo, zdravje, razvoj in prihodnost naših otrok. V vsakem delovnem okolju odvajamo ustrezen del sredstev za vzgojo in varnost otrok, za njihov duševni in telesni napredek in vraščanje v socialistično družbo.

Marsikje po svetu pa je drugače. Čeprav je Organizacija združenih narodov že pred 20 leti sklenila, da ima sleherni mali prebivalec Zemlje pravico do sreče in da je človeštvo zadolženo, da mu nudi najboljšo, se odnos do otrok mnogokje še ni spremenil ali izboljšal. Nad 500 milijonov otrok na svetu živi v skrajno slabih razmerah.

Ob milijardah in bilijonih denarja, ki ga razvite države porabijo za oboroževanje in izdelovanje vedno bolj uničujočih orožij, bi nahranili, ozdravili in šolali stotine milijonov otrok po vsem svetu. Da je res tako, nam pove že tale podatek: moderen nadzvočni bombnik stane danes toliko, kot znaša osebni poprečni dohodek 250.000 učiteljev v enem letu.

N.S.

skrb za otroke, za srečo in blaginjo vseh narodov. To je človeška solidarnost na prvi in največji preskušnji. Iskreno želim, da bi letošnje leto močno spodbudilo to solidarnost. Želim, da bi se združila prizadevanja vseh držav in narodov, da bi bilo življenje današnje mlade

Iztekla se je zelena delovna pot tovariša Jožeta Poljanca

Jože Poljanec se je rodil leta 1922 v Gabrovčcu pri Krki. Kratkohlačništvo je Jožko preživel doma. Brž pa, ko se je okrepil, se je spoprijel z delom v gozdu. Po očetovih stopinjah!

V najtežjih dneh domovine je devetnajstletni Jože Poljanec kaj hitro spoznal edino pravo pot. Že jesen v enainštiridesetem ga je ponesla med partizane. Ob koncu se je s XIV. brigado udeležil tudi pohoda na Trst.

Leta zmagovite revolucije našega naroda so tudi iz Jožeta Poljanca stesale zavednega, vse-skozi aktivnega člana nove družbe. Po končani vojni je spet delal v gozdu. Tedaj mu je

kruh rezala KZ Krka. Pridno je moral delati, da je preživel svojo petčlansko družino v Gabrovčcu pri Krki.

Kot gozdar v revirju je bil Jože Poljanec zaposlen od šest- in petdesetega leta. Vseskozi je bil vesten in marljiv pri svojem delu, poleg katerega je še vedno našel čas za družbenopolitično udejstvovanje.

Ko te dni odhaja naš tovariš Jože v pokoj, naj mu povemo: pravega, olesenelega pokoja in starosti gozdarji sploh ne poznamo. Vedno z gozdom, saj gozd je z nami in gozd je večno življenje.

KASTELIC

Začela se je razprava o razvidu del in nalog

Komisija za izdelavo predloga o razvidu del in nalog na posameznih TOZD in TOK so dobile v sredini januarja delovni material. Sestanki komisij so bili v Podturnu za TOZD Podturn, TOZD Straža in TOZD Črmošnjice, v Črnomlju za TOZD Črnomelj in TOK Črnomelj, v Novem mestu za TOZD Novo mesto, TOZD Gradnje, TOK Novo mesto in TOK Trebnje. Sestankom so prisostvovali tudi predstavniki sindikata, predsedniki delavskih svetov in strokovni delavci TOZD.

Predstavniki sindikata so bili še posebno opozorjeni, naj se sindikat aktivno vključi v razpravo o razvidu del in nalog, kakor tudi o analitični oceni del in nalog. Z dobro preštudiranim razvidom si bomo začrtali nadaljnjo usodo dela in razvoja naših TOZD, s pravilno oceno del in nalog pa si bomo postavili temelje medsebojnih odnosov. Pravilno ocenjeno delo vpliva tudi na uresničevanje kadrovske politike. TOZD zaman sprejemajo programe o strukturi izobraževanja, če bodo posamezna dela premalo ovrednotena in se za taka dela delavci ne bodo prijavljali. Pravilno moramo vrednotiti delovne razmere, v katerih delavci opravljajo proizvodno delo. V

gozdarstvu, kot nam je znano, so razmere težje zaradi mokrote, umazanije, ropota, tresljajev in nevarnosti telesnih poškodb. Pri težkem fizičnem delu in delu na prostem sledi še velika možnost prehlada.

Pri delitvi osebnih dohodkov na podlagi delovnega prispevka delavca je ocena dala ena izmed elementov poleg količine, kakovosti, gospodarnosti in inovacij. Razvijanje sistema delitve osebnih dohodkov bomo morali nadaljevati takoj, ko bomo zaključili razpravo in sprejeli razvid in oceno del. Sedanji

pravilniki v naših TOZD temeljijo še na oceni delovnega mesta, količini opravljenega dela (ki jo merimo z normativi ali ocenjujemo) in kakovosti dela (ocenjujemo).

V naše pravilnike smo vnesli sicer objektivni pristop k delitvi osebnih dohodkov, vendar nas moti ocenjevanje dela. Pri tem si izmišljamo vsa mogoča opravila, vendar je glavni vzrok v obremenjenosti z mezdno miselnostjo. S tem smo obremenjeni delavci v administrativnih in strokovnih službah in delavci v neposredni proizvodnji. Še vedno razmišljamo, kako bi obšli novi pristop, ki ga zahteva ustava in zakon o združenem delu in se vrnili na akordni sistem, ki je preživel celo v kapitalističnih družbah, od koder izhaja, ali pa za administrativni kader na mesečne plače (kakor v starih, lepih časih).

Pri ocenjevanju količin in kakovosti je opaziti, da se nekateri delavci, ki predlagajo ocene, poslužujejo subjektivne ocene kljub temu, da v naših aktih ni uzakonjena. Ocenjevati moramo delo in to: koliko ga je opravljenega, katere naloge so izvršene in kako je delo opravljeno. Napačno in nezakonito je ocenjevanje po tem, kako se je delavec vedel pri opravljanju dela, ali je pravočasno prihajal na delo, ali ima pravilen odnos do sodelavcev, ali ima pravilen odnos do samoupravljanja itd.

Za vedenje delavca pri delu imamo sankcije, s katerimi nedisciplinirane kaznujemo, vestne in disciplinirane pa pohvalimo, jim podelimo priznanja ali nagrade.

JOŽE LUKŠIČ

Kaj pa samoupravna kontrola?

Zanimiva so poročila, ki so jih obravnavali člani samoupravne kontrole gozdnega gospodarstva na seji dne 30. januarja 1979. Najdlje so na tem področju prišli v TOZD Gozdarstvo Novo mesto, Črmošnjice, TOZD Gradnje in pri skupnih službah. V čem je napredek? Da je samoupravna kontrola postavila na dnevni red vsaj tista vprašanja, ki so predmet razprav in ugibanj nekaterih ali pa vseh delavcev v neki delovni enoti.

Največ razprave so posvetili delovni disciplini in opozorili samoupravne organe in odgovorne delavce, da podvzamejo ukrepe za izboljšanje. Opozorili

so komisije za ocenjevanje količine in kakovosti dela, da zadevo obravnavajo resno in odgovorno. Analizirali so inventurna poročila in opozorili na

pomanjkljivosti meril in kriterijev za obračunavanje manipulantov ter nakladalcev kamionov; o higieni v jedilnicah (žaga Poganci), o neodgovornosti in slabi udeležbi na sejah delavskega sveta, komisij, zlasti pa delegacij; o pripravah na zaključni račun, o nadurah in kilometrini; obravnavali so poročilo inšpektorja (TOZD Gradnje) in še bi lahko naštevali. Poudariti moramo, da ni šlo samo za odkrivanje napak, pač pa tudi za ukrepanje.

Samoupravne kontrole po TOZD so predlagale vodjem TOZD, da začnejo postopek najmanj proti 7 delavcem zaradi kršenja delovne discipline.

Člani samoupravne kontrole ugotavljajo, da so naloge v zvezi s pripravami na razpravo o zaključnem računu dobro pripravljene. Zato prosijo vse delavce in kmete, da poročilo o gospodarjenju v letu 1978 temeljito analizirajo, ugotovijo morebitne slabosti oziroma napake, pa tudi uspehe in vse to upoštevajo pri delu v tekočem letu.

Samoupravna kontrola je ugotovila, da predsedniki nekaterih komisij (TOZD Črnomelj in Straža ter TOK Novo mesto in Trebnje) niso sklicali seje komisije samoupravne kontrole ali pa seje niso bile sklepčne, zato naj zamujeno čimprej nadomestijo.

Predsedniki bodo sklicali sejo po razpravi o zaključnem računu. Na seji bodo analizirali poleg gospodarjenja tu di razpravo o zaključnem računu.

FRANC MARKOVIČ

Izvolili smo delegate

v medobčinsko
gospodarsko zbornico
in splošno združenje

V skladu z ustavo in zakonom o združenem delu je bilo potrebno dati novo vsebino dela gospodarski zbornici. To pa narekuje organizacijske in kadrovske spremembe. Zbornica je tisto mesto, kjer naj bi se povezovalo združeno delo ter naj bi delavci usklajevali posebne, skupne in splošne interese. Dogovarjamo se o oblikovanju medobčinske gospodarske zbornice za Dolenjsko (občina Novo mesto, Črnomelj, Metlika in Trebnje) ter splošnega združenja za gozdarstvo Slovenije.

Pri gozdnem gospodarstvu bomo oblikovali konferenco delegacij, ki jo sestavljajo naslednji delegati: ing. Jože Petrič, DSSS, Jure Krampelj, TOZD Novo mesto, Muhič Jure, TOZD Straža, ing. Niko Goleš, TOZD Podturn, Ernest Haler, TOZD Črmošnjice, Jože Barič, TOZD Črnomelj, Uroš Kastelic, TOK Novo mesto, Jože Vidmar, TOK Črnomelj, ing. Jože Falkner, TOK Trebnje, in Matija Mazovec, TOZD Gradnje. Delegacija bo obravnavala problematiko medobčinske gospodarske zbornice in splošnega združenja gozdnih gospodarstev, predlagala določene rešitve in pošiljala delegate v skupščine.

Delegatom, zborničnim organom ter delavcem želimo na novi poti uspešno delo!

FRANC MARKOVIČ

Pametno: skupna vlaganja v izgradnjo mehanične delavnice

Člani komisije za tehnično sodelovanje med Novolesom in gozdnim gospodarstvom predlagajo delavcem, da v svojih delovnih organizacijah razpravljajo in sklepajo o skupnih vlaganjih v nove prostore in opremo mehanične delavnice v Straži.

Nova mehanična delavnica s kapaciteto, ki bo zadovoljila potrebe po vzdrževanju in popravilu vozil in strojev Novolesa in gozdnega gospodarstva, bo stala v neposredni bližini Novolesa. Bo sicer v Novolesovem kompleksu, vendar s posebnim dohodkom.

Predračunska vrednost je okrog 10.000.000 din. Novoles predlaga, da bi gozdno gospodarstvo prispevalo 3.000.000 din, Novoles pa 7.000.000 din.

Z izgradnjo naj bi pričeli že letos, jo tudi končali in opremili, če ne bo o skupnem financiranju kakšnih posebnih težav.

Če se bodo delavci obeh delovnih organizacij tako odločili, bo razvezan eden izmed zamotanih vozlov, ki smo ga gozdarji že poskušali razvozlati z gradbenim podjetjem Pionir, oziroma z izgradnjo lastne mehanične delavnice, pa doslej nismo uspeli.

Verjetno je taka naložba, če bo do nje prišlo, najbolj pametna in racionalna. Naša naloga je, da se o tem temeljito dogovorimo.

F.M.

Predlog o poklicih v gozdarstvu

Dosedanje izkušnje na področju izobraževanja nam bodo pot pri uvajanju novega sistema usmerjenega izobraževanja

V začetku februarja je bila seja komisije za preobraževanje vzgoje in izobraževanja v gozdarstvu. Na seji smo obravnavali nomenklaturo poklicev v gozdarstvu, organizacijo sistema vzgoje in izobraževanja v gozdarstvu, učne načrte za magistrski študij za področje gojenja gozdov in pridobivanje lesa, programske osnove za tehnični pouk v prvih dveh letih usmerjenega izobraževanja v gozdarstvu ter o učnih prostorih in pripomočkih.

Komisija je predložila v javno razpravo naslednji predlog poklicev v gozdarstvu:

– gozdni delavec (ozki profil), delavec s končano ali nedokončano osnovno šolo z opravljenim tečajem za sekača, gojitelja, drevničarja, vzdrževalca gozdnih dreves-

nic, voznik konjske vprege; – gozdar (široki profil), delavec s končano dveletno šolo za gozdarje, oziroma dve leti usmerjenega izobraževanja ter s pridobitvijo dodatnih praktičnih znanj: gojitelj, delavec pri pridobivanju lesa, šofer, traktorist, žičničar, drevničar merilec lesa; – gozdarski tehnik – (široki profil), – gozdarski inženir – (široki profil),

– diplomirani gozdarski inženir (široki profil), – magister – (široki profil).

V zvezi z usmerjenim izobraževanjem smo se v komisiji začeli bolj konkretno soočiti z vprašanjem, kako uveljaviti sistem usmerjenega izobraževanja v gozdarstvu. Znašli smo se torej pred odgovorno nalogo, kako v praksi uveljaviti stališča zakona o usmerjenem izobraževanju. Dosedanja razprava o teh

vprašanih, osnutek zakona ter naša dosedanja prizadevanja omogočajo, da bomo prebrodili začetne težave. Izobraževanje je treba še bolj kot doslej povezovati s potrebami dela in z razvojem naše družbe, to pa bomo dosegli s samoupravnim planiranjem in dogovarjanjem.

Komisija je z nekaterimi pripombami sprejela učni načrt za podiplomski študij za področje gojenja in pridobivanje lesa.

Prav tako je ugotovila, da je predloženi učni program za pouk v prvih dveh letih usmerjenega izobraževanja primeren za javno razpravo.

FRANC MARKOVIČ

Namesto delovnega mesta: delovne naloge

Z opustitvijo delovnega mesta in uvedbo del in delovnih nalog kot temeljnih nosilcev pravic delavca, ki izhajajo iz naslova združevanja dela v TOZD, je reševanje nekaterih vprašanj bistveno drugačno. Posebno pomembno je vprašanje osebnega dohodka, ki je bil izplačevan po delovnem mestu in ne po tem, kaj je posamezni delavec opravil in kako je to delo opravil.

V zameno za delovna mesta so se pojavila dela in naloge, ki jih je bilo potrebno oblikovati v neko zaključeno smiselno celoto. Pri oblikovanju in poimenovanju del so služili kot pripomočki popisi del in opravil, ki so bili opravljeni v jeseni 1977 in osebni razgovori z delavci.

Oblikovanje del je potekalo iz poslovnega procesa kot celote po deduktivni poti do najnižjih elementov poslovnega procesa, zatem pa združevanje v smiselne celote, ki so se poimenovala kot delo ali naloge. Naziv dela ali naloge naj bi v skopih besedah na enostaven način povedal, kaj se razume pod tem nazivom oz. kaj mora delavec delati, če prevzame to

delo ali nalogo. Pri oblikovanju del in nalog je bil zelo pomemben kriterij sestavljenost dela, ki je porazdeljena v osem stopenj. Za vsako stopnjo sestavljenosti dela je potrebna odrejena strokovna usposobljenost: teoretična strokovna usposobljenost ali z delom pridobljena delovna usposobljenost. V primeru, da je več kot 20 odst. opravil v časovnem trajanju, ki zahtevajo drugačno usposobljenost, se je iz teh opravil oblikovalo posebno delo ali naloga in opredelitev v pripadajočo stopnjo sestavljenosti dela.

Za opredeljevanje sestavljenosti dela je služila tabela s 14 vzhodi.

Osnove za oblikovanje del ali nalog so bili še kriteriji: odgovornost, umski napor, fizični napor in delovne razmere (ropot, vlaga, tresljaji, možnost prehlada, nevarnost poškodb in umazanost).

V delovnem materialu je obdelanih 220 del; od teh je evidentiranih največ v delovni skupnosti skupnih služb, in sicer: 95.

Vsa dela so analitično ocenjena po nekoliko spremenjenem sedanjem sistemu. Da se prekrivajo cene del z ocenami delovnih mest, je zgolj slučajno, kljub temu, da smo težili k temu, da ne bi prišlo do večjih odstopanj.

Pri izdelavi tabel smo hoteli nekoliko bolj poudariti delovne razmere pri delu na terenu. Ta dela zajemajo zlasti področja gozdarsko strokovnega kadra, sečnje, spravila in prevoza lesa ter gojenja gozdov.

JOŽE LUKŠIČ

DVE NAPAKI V PREJŠNJI ŠTEVILKI DOLENJSKEGA GOZDARJA

Pod fotografijo Ivo Lovrinovič je pri številki 12 milijonov prmi drv izpuščena decimalna vejica – pravilno je torej 1,2 milijona.

V članku „Radoške in gorganske hoste“ bi v uvodnem (krepkeje tiskanem) delu morala stati namesto besede „Upravniki“ – uporniki, kar je sicer iz smisla stavka možno razbrati. Oprostite!

Ni napačno, ker plačujemo, temveč ker ne izkoriščamo!

Pogosto negodujemo nad visoko stopnjo prispevkov od bruto osebnih dohodkov za splošno in skupno porabo. Razumljivo je, da o tem razpravljamo in da nam ni vseeno, koliko damo. Konec koncev pa bi morali biti le vsi prepričani, da dajemo za potrebne skupne zadeve, da spet dajemo zase in da so pravzaprav ta „bremena“ mnogokrat celo bolj smotrna in nam bolj v korist, kot vsakodnevni izdatki, saj si s

prispevki zagotavljamo med drugim zdravstveno varstvo, bolniško oskrbo in pokojnino za stare dni.

Toda plačujemo tudi za kulturo, znanost, šolstvo, telesno kulturo, za varstvo otrok. Za koga? Za naše otroke, pa tudi zase! Tega pa se premalo zavedamo in ne izkoristimo vsega, do česar imamo pravico. Kulturne ustanove in društva nam ponujajo gledališke igre in glasbene prireditve, slikar-

ske, kiparske ali fotografske razstave, muzeji svoje arheološke in zgodovinske zbirke, mi pa smo premalo vneti, da bi si širili znanje in plemenitili duha. Toda v resnici nas tudi te lepote zanimajo in vesele. Za to so prepričljiv dokaz naši sindikalni izleti, ki jih običajno združimo z obiski v galerijah, muzejih ali drugih kulturnih ustanovah. Takrat naenkrat ugotovimo, koliko lepega je pred nami in zmanjkuje nam časa, da bi se vsega dodobra naužili. Ne zamujajmo torej več priložnosti, ki nam jih nudijo muzeji v naši okolici, slikarskih rastav, ki se jih zvrsti lepo število vsako leto,

gledaliških predstav, za katere nam podjetje preskrbi celo vstopnice.

Ali še drug primer. Vzdržujemo dobro organizirane in opremljene zdravstvene ustanove in čeprav bi z vso pravico lahko, vendarle ne poskrbimo za svoje zdravje.

Zatorej – le razpravljajmo in premišlujemo o prispevkih, a obenem ne pozabimo izkoristiti tega, kar nam kot protivrednost od ustanov, ki jih podpiramo, pripada! Ne zato, da bi zapravljali, temveč zato, da bi bili bolj izobraženi, zadovoljni, zdravi in močni za delo in življenje.

Zagotovimo delo tudi pozimi!

Na papirju imamo zagotovljene vse pravice do dela in tiste, ki izvirajo iz minulega dela, kljub temu pa tičijo nekatera pomembna vprašanja naših medsebojnih odnosov in dolžnosti do sodelavca na stranskem tiru

V tem sestavku nameravam predlagati, kako zaposliti pozimi delavce, ki sicer delajo na gojenju in v drevesnicah.

Za izvršitev plana gojitvenih in drevesničarskih del potrebujemo 39 delavcev. Z dinamiko plana izkoriščanja, gojenja, drevesnic in drugih del je predvidena tudi dinamika zaposlitve, po kateri nam manjka še 9 delavcev. Razliko dopolnjujemo z najetimi delavci — dninarji, deloma pa tudi s šolsko mladino. Zaradi sezonskega dela je najete delovne sile kar precej. Dninarje je čedalje težje dobiti, posebno še, ker ima ta kategorija delavcev nižji osebni dohodek. Razen tega pa niso, kadar delajo, izenačeni s stalnimi delavci pri nekaterih nadomestilih, n.pr. pri regresu za prehrano, pri prevoznih in pri dopustih. Od 15 delavcev, ki stalno delajo samo na gojenju in v drevesnicah, je 7 delavk. Ostali delavci so se v to kategorijo uvrstili iz vrst gozdnih delavcev sekačev zaradi poklicnih bolezni, nesreč pri delu ali drugih zdravstvenih razlogov.

Tako kot nam v sezoni na vseh koncih manjka delavcev, pa jih je preveč konec leta, ko zaradi slabega vremena v zimskem času teh del ni mogoče opravljati. V najbolj ugodni zimi traja to dva meseca, v manj ugodni tri mesece pa tudi več. Za TOZD, ki zaradi ugodnih naravnih ali drugih pogojev ustvarjajo presežke dohodka, to ne predstavlja večjih težav. Za našo TOZD, ki ima razmeroma

slabe naravne pogoje, pa je to velika obremenitev. Izpad prihodka za omenjenih 15 delavcev, ki delajo izključno na gojenju in v drevesnicah, izražen v vrednosti delovnih ur, znaša samo na TOZD Gozdarstvo Novo mesto v treh mesecih približno 680.000 din. Da bi vsaj deloma pokrili omenjeni izpad, smo vsako leto iskali možnosti za zaposlitev teh delavcev preko zime v drugih delovnih organizacijah.

Kako je z delom pozimi pri drugih delovnih organizacijah?

Zadnjih nekaj let nam je to, sicer s težavami, uspevalo pri novomeški Krki, TOZD zdravilna zelišča. Pogoji niso bili ravno najboljši, vendar še sprejemljivi. V letu 1978 smo razgovarjali z nekaterimi delavnimi organizacijami, a na koncu je ostala samo možnost pri IMV. Toda tudi ta je zaenkrat iz neznanih vzrokov padla v vodo. Naj omenim, da se počutiš kot berač, ko hodiš po delovnih organizacijah in sprašuješ za

zaposlitev ter za pogoje, ko hkrati veš, da bi to lahko urejali drugače.

Predvidevamo, da bomo v prihodnjih letih imeli še več takih delavcev in da bodo težave še večje, če jih ne bomo začeli reševati na drug način. Starostna struktura zaposlenih na TOZD ni ugodna. Pri povprečni starosti 41 let imajo člani kolektiva povprečno komaj 16 let delovne dobe. Več kot 1/3 zaposlenih je starih nad 45 let, 65 % pa nad 40 let. Manj kot 1/3 jih ima nad 20 let delovne dobe.

Ta struktura je pri fizičnih delavcih v direktni proizvodnji še bolj neugodna. Pri vsakem periodičnem zdravstvenem pregledu gozdnih delavcev sekačev ugotovimo, da jih nekaj zaradi poklicnih obolenj ali poškodb ne bo moglo naprej delati na istih delovnih mestih. Za te delavce dobimo priporočila, naj jih zaposlimo na drugih, lažjih delovnih mestih. Običajno so to delavci v starosti 40 — 50 let. V teh letih so za težko delo v gozdu, stalno izpostavljeni vremenskim neprilicam, že precej izčrpani in ne morejo več dosegati normativov tako kot v mlajših letih. Če iščejo zaposlitev v drugih delovnih organizacijah, je navadno ne dobijo zaradi starosti in neustrezne kvalifikacije. Tisti, ki dosežejo pogoje za kakršnokoli upokožitev, pa imajo zelo majhno pokojnino.

Pri sedanjih možnostih te delavce lahko zaposlimo samo na gojenju, pri vzdrževanju cest in vlak, v drevesnicah in na žagi. Ni prave rešitve, če delavci v zimskem času izkoristijo plačan ali neplačan dopust zato, ker nimajo dela, ali da jim plačamo deževne dneve, ko to dopušča dosedanji pravilnik. Rešitev za TOZD in delavce je v tem, da jim zagotovimo ustrezno delo! S tem bomo ustvarili večji dohodek TOZD in kar je pomembnejše, delavcem bomo zagotovili ustrezne osebne dohodke. Še posebej velja to za

starejše delavce, ko se jim začenjajo osebni dohodki šteti v osnovo za pokojnino. Že več let smo razmišljali, kako zagotoviti delo v zimskem času doma, v delovni organizaciji. Vendar praktičnih rešitev nismo našli.

Od razmišljanja o tem vprašanju bi morali preiti na stvarno reševanje. Zadevo bi morali zastaviti kot nalogo z zadolžitvami. V samoupravnih aktih imamo deklarativno zagotovljene vse pravice do dela in tiste, ki izvirajo iz dela, dejansko pa tičijo nekateri problemi na stranskem tiru.

Ob koncu predlagam, kako bi v bodoče odpravljali omenjene težave.

Kako bi odpravili te neljube težave?

Razviti moramo dejavnost, v kateri bodo delavci lahko nemoteno delali pozimi. V okviru TOZD je možno na žagi Pogance izkoristiti stavbo garaž in jo usposobiti za kakšno dopolnilno dejavnost, v kateri bi izkoristili kot surovino les. Za delo naj bi se uporabili manjši in manj zahtevni stroji. Najti je treba proizvod, trg, denar za nalozbo in zagotoviti rentabilnost.

— Pomagati si moramo s podaljšanim delovnim časom v sezoni tako kot v kmetijstvu. V tem primeru bi morali delavci delati 10 ur dnevno in vse proste sobote, da bi nadoknadjili izpadli čas. Praktično, vsaj v celoti, na tak način stvar ni izvedljiva, ker delavci ne bi bili v enakopravnem položaju z ostalimi. Na drugi strani pa nastanejo še druge težave v zvezi s prehrano, odmori, prevozi in nadzorom.

— Zaposlitve delavcev v drugih delovnih organizacijah, s katerimi imamo sklenjene samoupravne sporazume o dobavi lesa, pri Novolesu in IMV pa tudi v tovarni zdravil Krka. V okviru delovne organizacije bi bilo možno skleniti ustrezne sporazume za zaposlitev takih delavcev vseh TOZD in TOK pri IMV Novo mesto, Novolesu in Krki v njihovih obratih in v tovarnah v Novem mestu, Strazi, Soteski, Črnomlju, Suhorju in Sentjerneju. Podobne sporazume nekatere gozdnogospodarske organizacije z lesno industrijo že imajo. Verjetno pa bi morali prispevati tudi denar za uvedbo in ureditev ustreznih delovnih mest.

Za zaposlitev delavcev pozimi bi morali poskrbeti čimprej in v ta namen prispevati tudi ustrezna sredstva, tako da bomo res vsem delavcem zagotovili primeren osebni dohodek, pa tudi boljši gospodarski uspeh naših TOZD.

MIRKO BAJT

Vodik za pogon avtomobilov?

V vrsti dežel na svetu povzročijo avtomobili 60 odst. onesnaženja zraka že sedaj, ko jih je na zemlji 300 milijonov. Toda znanstveniki predvidevajo, da bo leta 2000 avtomobilov dvakrat več, torej 600 milijonov! Poprečen avtomobil odda na leto okrog 800 kg strupenega ogljikovega monoksida in še druge škodljive pline ob hkratni porabi ogromnih količin kisika, brez katerega ni življenja. Da bi preprečili onesnaženja zraka in pa zaradi vse manjših zalog nafte tehniki vneto iščejo nova pogonska goriva. Tako so že uspeli poizkusi z avtomobilom na električno energijo, pa tudi s pogonom na vodik, ki ob spajanju s kisikom zgori v vodo. Oba načina pa za praktično uporabo za zdaj še nista primerna.

— Raziskave o propadanju jelke v ČSR nedvomno kažejo, da je zgradba jelkinih sestojev osnovni in odločilni činitelj za zdravje in prirastek jelke. Zdravi so jelovi sestoji, ki so močno vertikalno slojeviti.

Za šest vozov lesa naenkrat pelje kamion Magirus s polprikolico (foto: J.P.).

Zaščita sadik in mladja na področju Mirne gore

Večkrat razmišljamo o našem preteklem delu in poseganju v naravo oziroma v gozdno združbo. Rastemo z njo, se staramo ter tako zapažamo dobre in slabe strani svojih ukrepov. To se zlasti izkaže, če se na tem področju vživimo v razmere dalj časa kot gozdarji in ljubitelji narave.

Tako smo tudi na našem področju opazovali in opazujemo ter tudi po svojih močeh ukrepamo. V svoje dnevnikarje pa beležimo razne spremembe v tej združbi, s katero smo vsakodnevno povezani.

Objedanje mladja jelke po jelenjadi smo opazili že leta 1958. Do tedaj je bila škoda še zelo zmerna, pozneje pa se je povečala. Zato smo na najbolj ogroženih področjih okoli Golobinjeka proti koncu vegetacije začeli ovijati vršičke jelovega mladja s stekleno volno. Uspeh ni izostal, toda jelenjad je začela z drgnjenjem in objedanjem lubja.

V začetku leta 1960 smo začeli z osnavljanjem nasadov smreke in macesna. V odd. 103 na Škrilju je jelenjad popasla okrog 70 odst. sadik. Macesen se je prihodnjo pomlad lepo obrasel, na jesen pa smo vršičke zaščitili z aluminijevo folijo. Spomladi smo jo odvili in jo uporabljali vse dokler je bilo potrebno. Sadike so to prvo objedanje dobro prenesle, saj je vlogo vrha prevzela ena od

stranskih vejic, tako da ni bilo izpada.

Poskušali smo tudi z zaščito naravnega vznika in mladja javorja in jelke. Zgradili smo žično ograjo, visoko 2,5 m na površini 0,03 ha. Toda pri obhodu tega področja sem videl, kako je smjak lahkotno preskočil ograjo, malo povohljaj in na drugi strani ravno tako skočil ven, kot da je hotel dokazati, da ograja zanj ni nobena ovira.

Poskušali smo tudi s premazovanjem mladja z zmesjo, v kateri je bilo poleg drugega tudi laneno olje, vendar se to žal ni obneslo.

Leta 1976 smo opazili obgrizovanje vršičkov smreke na področju Golobinjeka in obmeji s KGP Kočevje. Naslednje leto smo sadike smreke premazali s kemično snovjo Dendrocol. Delo smo opravili kasno jeseni, da bi tako poganjki zago-

tovi že olesneli. Ker je čez dva dni zapadel sneg, dela nismo mogli več nadaljevati. Na tem področju se redno zadržuje jelenjad, toda obgrizovanja ni bilo opaziti, čeravno je bilo to zimo manj snega in so vršički sadik gledali iz snega.

V času vegetacije in nato o obžetvi istih sadik pa sem opazil, da so premazani vršički rumenkasti in da se jih še vedno drži črnkasta barva Dendrocola. Premazane sadike na okrog 3,00 ha sem primerjal s sadikami, ki niso bile premazane. Ugotovil sem, da je tu razlika v prirastku, o čemer sem obvestil upravitelja tov. Fabjana in ing. Penco. Slednji mi je svetoval, naj izmerimo 100 namazanih in 100 nenamazanih sadik.

Novembra 1978 smo nameirili sledeče prirastke:

premazane: 100 kom. — 834 cm,

nepremazane: 100 kom — 1063 cm. Iz tega sledi, da so imele nepremazane sadike smreke za 27 % večji prirastek v višino kot premazane.

Pri meritvi je bilo opaziti, da so bili nekateri poganjki premazanih sadik tako poškodovani,

da je vlogo vrha začela prevzemati ena od stranskih vejic.

Na nedavnem seminarju na Pohorju sem se pogovarjal s tamkajšnjim revirnim gozdarjem tov. Pungartnikom, ki mi je našo ugotovitev potrdil. Tudi oni so premazovali z Dendrocolom in opazili, da so se vršički bukve začeli celo sušiti. Oni so namreč zaščitili poleg smreke tudi bukev. Kolikor mi je znano, letos pri našem podjetju tega sredstva nismo uporabljali.

Kakor je soditi po naših opaznanjih, so nekatera zaščitna sredstva premalo preizkušena in nam ne dajo zaželenega učinka. Iskati moramo druge, boljše poti, da do takih ekstremnih škod po divjadi ne bi prihajalo. Kakor mi je pripovedoval upokojeni gozdni delavec in sedaj lovec ter velik ljubitelj narave Ivan Slinkar, se je po letu 1946 le slučajno zatekel kak jelen na to področje, sicer pa je bil jelen tukaj redek ali pa ga sploh ni bilo.

Opazil sem, da ima jelenjad rada mlade leskove poganjke, zato pri čiščenju nismo leske le obsekovali, ampak posekali ves grm. Jelka je ostala neobzrta, poganjki leske pa vsi pogrizeni.

Za ustvaritev pravilne bioce-noze je še veliko ukrepov, ki so nam dobro znani. Smatram pa, da je premalo dogovora in skupnega planiranja s področnimi lovci. Premalo je pri planiranju gojitve in varstva divjadi upoštevano tudi gojenje in varstvo gozdvov. Predpisi in sporazumi pogojujejo sožitje gozda in divjadi. Le lovci in gozdarji moramo uskladiti interese sprejemljive za obe strani. Takega sodelovanja pa je bilo do sedaj premalo.

FRANC JANEŽ

Z občnega zbora ŠD „Gozdar“

Tudi ŠD „Gozdar“ je zaključilo 1978 leto, zato je bilo potrebno napraviti končni obračun dela. Na občnem zboru, ki je bil 6. 1. 1979 in na katerem je bila večina voljenih predstavnikov iz TOZD, TOK in DSSS, so potegnili črto pod uspehi in neuspehi iz prejšnjega leta, izvolili novo vodstvo ter določili smernice za nadaljnje delo.

Pa poglejmo, kje vse so se športniki GG v prejšnjem letu udeleževali.

Sindikalne športne igre so v občini Novo mesto tradicionalne in znane po množičnosti in dokajšnji kvaliteti. Iger smo se številno udeležili tudi mi. Sodelovali so naslednji:

— ekipa plavalcev, ki je v skupni uvrstitvi zasedla odlično 4. mesto; med posamezniki je bil Alojz Jarc prvi, ing. Radovan Lapanje pa drugi;

— odbojkarji so tudi odigrali vse tekme, vendar pa zaradi kadrovskih težav z manjšim uspehom;

— ekipa malega nogometa je igrala tudi letos dokaj uspešno in je pri vrhu lestvice;

— pozimi so s prejšnjim uspehom tekmovali tudi smučarji;

— šahisti so se na sindikalnem prvenstvu v močni konkurenci častno borili.

— Športniki GG so se udeležili tudi Lesariade, kjer so bili uspehi poprečni, udeležba pa bolj množična kot prejšnja leta.

Razen teh tekmovalj so se gozdarji pomerili tudi na raznih srečanjih med GG. Tako so pred novim letom sodelovali na kegljaškem četverboju v Postojni in zasedli tretje mesto. Vse čestitke pa gredo tokrat tov. Šeriniju, ki je med posamezniki zasedel prvo mesto, in tov. Kruhu, ki je zasedel odlično tretje mesto.

Omeniti velja tudi športno srečanje delavcev med TOZD, TOK in DSSS, ki je bilo v Črnomlju in kjer so se udeleženci vneto borili za „barve“ svojih temeljnih organizacij.

V 1979. letu bomo vse svoje delo podredili pripravi na Lesariado, ki bo v Novem mestu. Zato bo potrebno veliko in pridno vaditi, se udeležiti čim več tekmovalj na našem področju, predvsem pa za šport zainteresirati čim več naših delavcev.

Na občnem zboru smo sklenili do konca januarja pripraviti podroben plan dela v letu 1979. O tem bomo seznanili vse preko glasila naše delovne organizacije in upamo, da bomo deležni pomoči vseh delavcev.

JOŽE KOVAČIČ

SMUČARSKI TEČAJ

V zimskih počitnicah je Smučarski klub „Gozdar“ organiziral začetniški in nadaljevalni tečaj v Novem mestu in v Črmošnjicah. Tečaj v Novem mestu je vodila Neva Lovko, v Črmošnjicah pa Alojz Serini. Na zaključku tečaja v Črmošnjicah je bilo tekmovalje v veleslalomu.

Rezultati:

starejše pionirke:
1. Brigita Kure 14,20 sek
2. Marjanca Mirtič 14,40 sek

Starejši pionirji:

1. Darjan Marčič 11,18
2. Peter Gašperšič 11,74
3. Joško Padovan 11,78
4. Miran Jurečič 11,95
5. Aleš Mirtič 12,19

diskvalificiran:
Iztok Mazovec

Mlajši pionirji:

1. Branko Jurečič 15,00
2. Igor Kirar 16,10

Prvi trije pri starejših pionirjih so prejeli medalje in diplome, vsi ostali tekmovalci pa diplome. Vseh tečajnikov je bilo 19.

ALOJZ SERINI

Pred nekaj leti so na Kitajskem našli reliktno drevesno vrsto metasekvoja, ki jo sedaj po svetu mnogo uporabljajo za ozelenjevanje, ker je okrasna ter hitro raste in ker je odporna proti poznim in zgodnjim mrazom. V Švicah so izmerili višinski prirastek, ki je največji od srede julija do srede avgusta, in sicer 6 — 8 mm dnevno. Metasekvoja je tudi pri nas v parkih vse pogostejša.

*

Opazili so, da se ob plinovodih suši drevje in druga vegetacija. Zaradi iztekanja plina se v koreninskem sloju poveča delež CO² od normalnih 3 — 4 % na 10 % in zmanjša delež kisika od 20 % na 5 %. To pomeni, da velike količine CO² in metana ter premalo kisika v tleh povzročajo sušenje rastlin.

Združitev prevoznega parka pri GG Novo mesto

(Nadaljevanje)

– tkm ugotavljamo za delovni dan iz naših veljavnih norm prevoza za posamezno prevozno kompozicijo z ozirom na nosilnost kompozicije in poprečne prevozne razdalje za GG 12 km;

– pri izračunu tkm je upoštevano minimalno 5 % preseganje norm;

– m^3 so izračunani po formuli $tkm = ton \times km$ pri čemer predpostavimo, da je 1 tona = $1 m^3$.

Vzeta je sledeča letna izkoriščenost delovnih dni.

1) Za sedanjo organizacijo prevoza (1976/77) z analizo dobljena dejanska izkoriščenost:

– kamioni 200 dni/leto,

– kamion s polprikolico,

a) kamion solo 130 dni/leto,

b) kamion s polprikolico 70 dni/leto,

– kamion s prikolicco:

a) kamion solo 168 dni/leto,

b) kamion s prikolicco 32 dni/leto.

2) Za bodočo organizacijo prevoza po varianti 1978 in varianti 1979/80:

– za kamion solo 200 dni/leto,

– za kamion s polprikolico,

a) kamion solo 70 dni/leto,

b) kamion s polprikolico 130 dni/leto,

– kamion s prikolicco:

a) kamion solo 70 dni/leto,

b) kamion s prikolicco 130 dni/leto.

Primerjavo izračunanih letnih kapacitet po posameznih organizacijskih variantah na osnovi prejšnjih podatkov nam prikazuje naslednja tabela:

Iz primerjave je razvidno, kakšna je struktura prevozov v posameznih organizacijskih oblikah. Vidimo, da udeležba kamionov – solo pada, in sicer od 78,3 % v organizaciji leta

1976/77 na 54,4% in 33,5% V ORGANIZACIJI 1979/80.

Zelo važna je ugotovitev, DA RASTE PREVOZ V PREVOZNI KOMPOZICIJI KAMION S POLPRIKOLICO, saj se dvigne kapaciteta od 18,3% v organizaciji 76/77 na 32,5% v organizaciji 1978 in na 55,4% V ORGANIZACIJI 1979/80. DOSEČI TAKŠEN TREND PREVOZA PA JE TUDI NAŠ CILJ.

Iz zadnjih dveh tabel, ki prikazujejo strukturo prevoznega parka v tkm in m^3 ter procentualni odnos v posameznih organizacijskih oblikah z ozirom na prevozno garnituro, je jasno razvidno, da bi perspektivno najbolj ustrezala SESTAVA VOZNEGA PARKA PO VARIANTI 1979/80, SEVEDA V CENTRALIZIRANEM VOZNEM PARKU.

Grafični prikaz učinka dosedanjega dislociranega prevoznega parka in predvidena kapaciteta prevoznega parka v novi organizaciji.

Za lažjo predstavo o gibanju učinka prevoza v sedanji dislocirani organizaciji prevoznega parka od 1970 – 1977 in za primerjavo z učinkom prevoza v bodoči centralizirani organizaciji prevoza je izdelan poseben grafikon na podlagi študije.

Iz grafikona je razvidno, da bi v bodoči centralizirani organizaciji prevoznega parka v skupni masi prevozov za GG bila udeležba posameznih prevoznih kompozicij sledeča: – udeležba kamionov v solo vožnjah bo upadala in naj bi v letu 1980 predvidoma padla od sedanjih prepeljanih 93.000 m^3 na cca 54.000 m^3 , oziroma 34 %, od skupno prepeljanih 162.000 m^3 .

Visoko nad kabino tovornjaka spretno upravlja dvigalo Vinko Rábelj in s tem nadomesti štiri delavce pri izredno težkem in nevarnem ročnem nakladanju (foto: J.P.).

– Udeležba kamionov s polprikolico bo naraščala in bo v letu 1980 narasla od sedanjih 24.000 oziroma 46.000 m^3 na pribl. 90.000 m^3 ali 55 % od skupno prepeljanih 162.000 m^3 .

– Zaradi prostorninskega lesa bodo verjetno prikolicice pri prevozu še nekaj časa potrebne. Predvidoma naj bi udeležba kamionov s prikolicami v prepeljani masi dosegla v letu 1980 pribl. 11 % oziroma 18.000 m^3 od skupno prepeljanih 162.000 m^3 .

Zaradi spremembe tehnologije v sečnji drobnega lesa listavcev in prehoda na prevoz drobnega lesa listavcev v golih bo v perspektivi prevoz prostorninskega lesa s prikolicami praktično odpadel oziroma bo z reduciran na minimum.

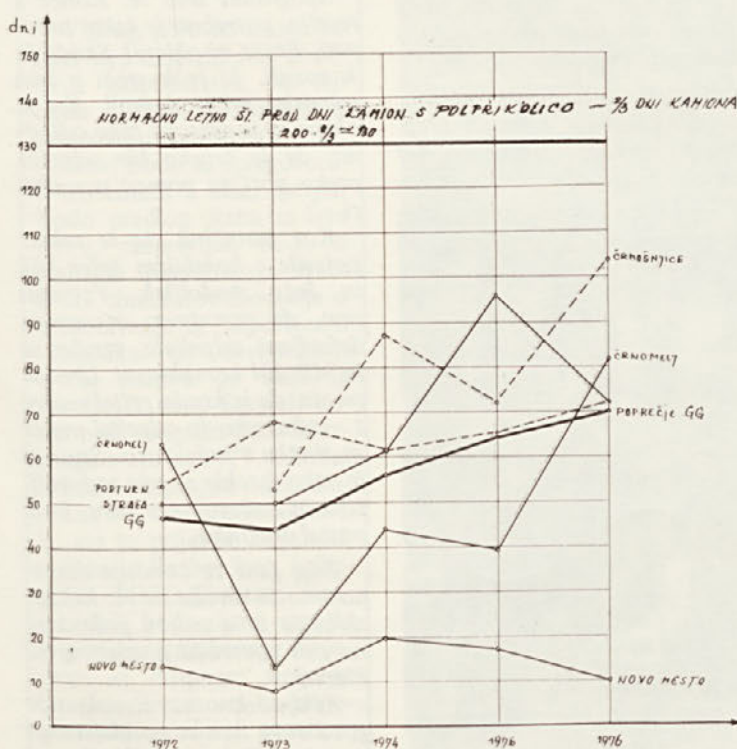
Združitev prevoznega parka, gledana širše, je tudi v interesu družbe, saj poveča produktivnost.

Omenil sem že, da v finančnem kazalcu – prevozu po m^3 – niso zajeti stroški režije. Le-ti namreč jasnost izračunov lahko samo zamagljuje, zato režijo v takih izračunih raje izpustimo. Sicer pa bi praviloma računsko vzeto morala biti režija v vseh treh variantah najmanj enaka, če že ne manjša; le-ta namreč po posameznih TOZD obstaja tudi sedaj. Če pa bomo v primerjavi s sedanjo organizacijo prevoza režijo v novi povečali in sedanjo pustili pri TOZD, pa je seveda stvar naše zavestne odločitve. Na to odločitev pa bodo vsekakor vplivali še drugi momenti, n. pr. sedanja obremenjenost posameznega osebja po TOZD itd.

No, ne glede na neposredne koristi nove organizacije prevoza pa prinaša koncentrirana organizacija prevoznega parka še vrsto drugih posrednih koristi, ki jih je težko ali celo nemogoče izraziti finančno. Nekatere najvažnejše med temi koristimi so:

- 1) enotno vodstvo in kontrola prevozov;
- 2) boljši pregled nad izkoriščenjem posameznih vozil – primerjava med vozili;
- 3) lažji raspored prevoznih sredstev po TOZD in TOK;
- 4) smotrnejši (optimalni) raspored prevoznih sredstev z ozirom na vrsto sortimenta in namembnost vozila;
- 5) lažje in boljše sodelovanje s strokovnimi službami pri DSSS, glede potrebe in prioritete prevoza, tipizacije, obnove parka itd.;
- 6) večji in boljši pregled nad vzdrževanjem, nad stroški popravil, tako vozil kot nakladalnih naprav;
- 7) boljša in hitrejša evidenca o izkoriščenju in učinku prevoznih enot;
- 8) lažje urejanje medsebojnih odnosov in delovnih razmer voznikov.

(Nadaljevanje prihodnjic)

GRAFIKON 4: dejansko produktivni dnevi kamionov s polprikolico (v produktivnih dnevih na kamion s polprikolico) 1972–1976

Finančni kazalci v zvezi z združitvijo prevoznega parka

Najvažnejši finančni kazalec je vsekakor strošek prevoza lesa po prepeljanem m^3 v posameznih organizacijskih oblikah, to je v sedanji organizaciji 1976/77 in bodoči organizaciji – varianta 1978 in varianta 1979/80. Ta kazalec je ugotovljen na podlagi ustreznih kalkulacij prevoza lesa (le direktni stroški), ustreznih transportnih kompozicij, letnega števila realiziranih tkm in letno prepeljanih m^3 v posameznih organizacijskih oblikah. Upošteva se prej navedeno bi direktni stroški prevoza, torej brez obratne in upravne režije, v posameznih organizacijskih oblikah znašali:

– sedanja organizacija 1976/77 43,53 din/ m^3

– bodoča organizacija – varianta 1978 41,47 din/ m^3

– bodoča organizacija – varianta 1979/80 39,06 din/ m^3

Če primerjamo stroške prevoza med seboj, ugotovimo:

– po varianti 1978: pocenitev sedanjega prevoza (zaokroženo) za 5 %;

– po varianti 1979/80: pocenitev sedanjega prevoza (zaokroženo) za 10 %.

Dve veseli – na račun pomot...

TISKARSKI ŠKRAT

Moj trinajstletni sin zelo rad prebira šale. V vseh časopisih in revijah, ki mu pridejo v roke, najprej poišče humor. Nedolgo tega se je lotil tudi zadnje strani januarske številke našega „Dolenjskega Gozdarja“. Kar zavidalo ga je od glasnega smeha. Ker je bil tam objavljen tudi moj prispevek, namenjen razvedrilu, se mi je to kar dobro zdelo. Mislil sem si namreč: „Vse kaže, da sem enkrat res napisal dober vic, ko pa se pob tako reži“.

Potem, ko se je malo pomiril, pa mi nepričakovano reče:

„Oči, za kakšne tiče pa sta mož in žena montirala te tičnice po hiši?“

Debelo sem pogledal in v zli slutnji še sam bolj pazljivo še enkrat prebral svoj prispevek. In glej ga zlomka. Tam, kjer bi moralo pisati vtičnice, res preberem tičnice. Grdo se je poigral tiskarski škrat. Še sreča, da je šlo le za vic.

Pri tem sem se takoj spomnil dogodka pred leti, ko je šlo za spremembo, za tipkarskega škrate. Odgovoriti sem moral na dopis, ki je prišel na naslov društva iz domačega kraja. Zelo se mi je mudilo, zato nisem počakal, da bi tipkarica dopis stipkala, ampak sem kar še na prazen list pritisnil žig in se podpisal.

Cez nekaj dni srečam v Novem mestu funkcionarja na občinski ravni.

„Kakšno samovoljno pa zganjate pri vašem društvu“ me pokara in omeni tisti dopis.

Pogledal sem v arhiv, našel dopis in med drugim prebral: Odbor je po svoji želji sklenil. . . .

Lahko mi verjamete, da je v rokopisu pisalo: Odbor je na svoji seji sklenil. . .

POMOTA

Naš kolega Jože F. je zelo vsestranski človek. Zlasti je izven službe aktiven na področju boginje Talije. V kraju, kjer službuje, je tudi glavni nosilec vseh kulturnih akcij. Gozdarji smo kar ponosni na njega. Seveda ima zato obilo sestankov in vaj ter bolj malo časa. Ta problem je rešil Jože na zelo praktičen, čeprav ne preveč originalen način. Namreč na vse službene sestanke prihaja šele takrat, ko so se ostali udeleženi

ci že dobro spoprijeli z dnevnim redom in se ogreli z razpravo.

V sredo, 24. januarja, pa se je zgodilo nekaj neverjetnega. Ko smo prišli prvi udeleženci nekaj minut pred pričetkom na za ob 11. uri sklicani sestanek, smo ga že našli tam.

„Kam pa je to za zapisat,“ je uslo nekому.

„Kaj si že tu?“ se je začudil in se ga razveselil tov. direktor, ki je hip za tem vstopil.

Jože pa je le ves žalosten sedel, čez čas pa najbližjim za sejno mizo potrj priznal, kako grdo se je uštel. Rekel je: „Bil sem prepričan, da je sestanek sklican že ob desetih.“

Ing. SLAVKO KLANČIČAR

V zdravju je moč!

Športno rekreacijsko tekmovalje SAVA Kranj – KRKA Novo mesto: 11 točk tekmovalnega programa pod vodstvom Mita Trefalta, kulturnozabavni program, v katerem bodo nastopili: OKTET SAVA, Jaka Šraufciger, ansambel Matiček in pevski zbor Krke.

Ne zamudite: v petek, 23. februarja 1978 ob 17. uri v športni dvorani Marof, vstop je prost.

Pridite, nasmejali se boste in razvedrili!

Tudi to se zgodi gozdarju...

Razen na pomlajevanje sestojev bi se gozdar moral kar najbolje spoznati tudi na razmnoževanje človeštva. . .

Revir Planina je bil do izgradnje ceste Otovec–Sredra zaradi neprimernih cest pred leti razmeroma precej oddaljen od Črnomlja. Tudi telefonska povezava je bila le induktorska. Na Planini stanujejo le naši delavci.

Pred leti smo neko dopoldne usklajevali v logarnici na Planini revirna gozdarja Jože in Franc ter jaz sečno–spravilne načrte med revirji. V pisarno pride naš cestar Feri, zaskrbljenega obraza, obrača se od enega od drugega in končno nekako izdavi: „Žena bo rodila. Ima popadke in kriči, kaj naj naredim?“

Seveda smo takoj prekinili naše delo, se spogledali kot bi

ocenjevali, kdo naj prevzame besedo.

Pogledi so se ustavili predvsem na meni. Kako se otroke na „svet spravljaja“, posebno po devetih mesecih, nisem imel nobene prakse. Kako se postopek prične, no ja, . . . ?! Oglasi se gozdar Jože: „Jaz sem že asistiral pri takem delu“. Takoj smo se sporazumeli, da prevzamemo organizacijo. Modro je vprašal preplašenega Ferija: „Kako pogostno so popadki?“ Ko mu je odgovoril, da zelo pogosti, ga je napotil domov z naročilom, da pristavi na štedilnik večji lonec vode in se vrne s poročilom o stanju porodnice.

Pričeli smo vrteti telefon, vendar ni bilo nobenih zvez. Imeli smo le motorno kolo. Kaj

sedaj? Jože je začel pojasnjevati prve ukrepe po porodu.

„Pripraviti moramo ostre škarje in dva koščka volnenega traku ali niti. Prevezemo pri trebuščku dojenčka ter štiri prste proti porodnici. V sredini p rerezemo, nato dojenčka okopljemo“. Sledila je kratka razprava, vendar smo Franc in jaz prepustila Jožetu strokovno vodstvo.

Franc je iskal primerne pripomočke. V tem času prisopiha Feri, ves rdeč: „Je že rodila!! Kaj pa zdaj?“

Spogledali smo se. Konec s teorijo, potrebno je takoj ukrepati. Franc ni okleval. Skočil je k sosedu, ki je k sreči v tem trenutku prišla domov. Ker je oklevala, je nastopil tako odločno, da je žensko kar odneslo preko poti na pomoč porodnici.

Kot naročena sta se takrat pojavila s kombijem sofer Mik in Jože Andoljšek. Vztrajali smo, da porodnico in novega državljana odpeljeta, vendar se je Mik bal komplikacij. Uredila pa sta, da je kmalu prišel rešilec z zdravnico in odpeljal mater in sinčka v bolnišnico. Stvar se je tako iztekla v naše zadovoljstvo in zadovoljstvo para, ki je postal družinica.

Zdaj fant že končuje osnovno šolo in seveda ne ve, kakšne skrbi je že s svojim prihodom na svet povzročil gozdarjem na Planini.

Zaključek: ni dovolj, če gozdar ve vse o pomlajevanju sestojev. Dobro je, če čimveč zna tudi o pomlajevanju odnosno razmnoževanju človeštva!

TONE FABJAN

DOLENJSKI GOZDAR

Glasilo izdaja delavski svet gozdnega gospodarstva Novo mesto – Odgovorni urednik ing. Janez Penca. Uredniški odbor: Franc Markovič, ing. Jože Falkner, ing. Jernej Piškur, ing. Slavko Klančičar, Janez Šebenič, ing. Tone Šepc, ing. Jože Vidervol in ing. Tone Hočevar – Izhaja enkrat na mesec v 2000 izvodih. – Uredništvo: Novo mesto, Gubčeva 15 – Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list Novo mesto – Tisk: Knjigotisk Novo mesto – Na osnovi ustreznega dokumenta prosto plačila prometnega davka.

Za vetrobranskim steklom IMT traktorja žal slabo razločimo Stan-ka Radovičevića, ko pelje drva na železniško postajo v Birčni vasi. Stanko s svojimi „konji“ pomaga na vlaki v gozdu, na cesti pa tudi v drevesnici, kjer opravi vsa obdelovalna dela od priprave tal, piki-ranja sadik, škropljenja pa do izkopa.